

SAVONIA

ammattikorkeakoulu

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
LUONNONVARA- JA YMPÄRISTÖALA

TÄYSHOITOTALLIN JA RAVIHEVOSEN VALMENNUKSEN TUOTANTOKUSTANNUSLASKELMAT

TEKIJÄ Niina Juutilainen

Koulutusala Luonnonvara- ja ympäristöala			
Tutkinto-ohjelma Agrologin tutkinto-ohjelma			
Työn tekijä Niina Juutilainen			
Työn nimi Täyshoitotallin ja ravihevosen valmennuksen tuotantokustannuslaskelmat			
Päiväys	30.5.2024	Sivumäärä/Liitteet	49/8
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Savonia-Ammattikorkeakoulu			
Tiivistelmä			
<p>Suomessa hevostalous on merkittävä maatalouden tuotantosuunta. Hevosalan yritykset tuottavat erilaisia palveluita hevosharrastajille ja hevosten omistajille. Usein hevostalous on sivutuotantosuunta, mutta joillain päätuotantosuunta. Hevosalan yrityksiä vaivaa kuitenkin harrastelijamaisuus, joka näkyy yritysten taloudessa. Talouslaskelmia tehdään yritystä perustettaessa, mutta talouden seuranta tehdään harvoin. Yrittäjien osaamattomuus talouslaskelmissa näkyy yritysten kannattavuudessa ja palvelun hinnoittelussa. Jotta yritys olisi kannattava, tulee tuottojen kattaa palvelun tuottamisesta aiheutuneet kustannukset. Oikealla hinnoittelulla kateaan tuotannosta aiheutuneet kustannukset ja yrittäjän palkkavaatimus. Monesti palvelun hinnoittelussa unohdetaan huomioida yrittäjän palkkavaatimus, jolla on huomattava vaikutus yrityksen kannattavuuteen.</p> <p>Yrityksen kustannusrakennetta ja kannattavuutta pystytään tarkastelemaan tuotantokustannuslaskelmien avulla. Tuotantokustannuslaskelmalla lasketaan, paljonko palvelun tuottaminen maksaa. Laskelman avulla voidaan löytää oikeat ratkaisut panos-tuotto-suhteen kannalta, jotta saadaan paras kate palvelulle. Tuotantokustannuslaskelmalla voidaan myös tunnistaa kustannuserät, joilla on eniten vaikutusta yrityksen taloudelliseen tulokseen.</p> <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa esimerkki- ja vertailuaineistoa kahden hevostalouden tuotantosuunnan tuotantokustannuslaskelmia varten. Aineisto on alan opiskelijoiden käytettävissä harjoitustehtävien vertailuun Savonia-ammattikorkeakoulun Hevostalouden tuotantokustannuslaskelmat -blogissa. Blogi on julkinen ja kaikkien käytettävissä. Blogissa on käsitelty useampaa hevostalouden tuotantosuuntaa, mutta tässä opinnäytetyössä tarkastellaan täyshoitotallin ja ravihevosen valmennuksen tuotantokustannuslaskelmia.</p> <p>Opinnäytetyössä tehtiin tuotantokustannuslaskelmat kahdelle toimivalle hevosalan yritykselle. Kohdetilojen kannattavuus oli laskelmissa luultua parempi, mutta laskelmien tietoja on muutettu, jotta kohdetilat eivät olisi tunnistettavissa. Kohdetiloille tehtiin myös kehityslaskelma, jossa palvelua kehitettiin paremmaksi. Kehitysversioista huomattiin, että pienellä parannuksella on vaikutusta tilan kannattavuuteen, jos se tehdään oikein. Opinnäytetyössä tehtyjen laskelmien tulokset ovat hyviä esimerkkejä omien laskelmien tekemisen tueksi.</p>			
Avainsanat hevostalous, tuotantokustannuslaskelma, täyshoitotalli, ravihevosen valmennus, kannattavuus			

Field of Study Natural Resources and the Environment	
Degree Programme Degree Programme in Agriculture and Rural Industries	
Author Niina Juutilainen	
Title of Thesis The production cost calculation of full board stable and trotting horse training	
Date 30.5.2024	Pages/Appendices 49/8
Client Organisation /Partners Savonia University of Applied Sciences	
<p>Abstract</p> <p>In Finland, horse and stable management is a major agricultural production sector. Equine companies produce different kinds of services for horse enthusiasts and horse owners. Often horse and stable management the side production branch of a farm, but for some it is the main production branch. However, equine companies are plagued by amateurism which is reflected in the business economy. Financial calculations are made when a company is established but economic monitoring is rarely done. The Incompetence of entrepreneurs in financial calculations is reflected in the profitability of companies and the pricing of the service. Incomes must cover the costs of producing services to make the company profitable. Proper pricing will cover production costs and the entrepreneur's salary requirement. Often, in the pricing of the service, the salary requirement of the entrepreneur is forgotten to be considered which has a significant impact on the profitability of the company.</p> <p>The company's cost structure and profitability can be examined with the help of production cost calculations. The production cost calculation calculates how much it costs to produce the service. With the help of the calculation, the right solution can be found in terms of the input-output ratio, to get the best margin for the service. The production cost calculation can also be used to identify items that impact the company's financial result most.</p> <p>The aim of the thesis was to produce example and comparison material for the production cost calculations of two equine production lines. The material is available for students to compare with their assignments on Savonia University of Applied Sciences Production cost calculations for horse and stable management blog. The blog is public and available to everyone. The blog has covered more than one horse and stable management production branches, but this thesis examined production cost calculations for full board stables and trotting horse training.</p> <p>In the thesis, production cost calculations were made for two active horse companies. The profitability of the target farms was better than expected in the calculation, but the data in the calculation was changed so that the target farms are not recognizable. A development calculation was also made for the target farms, where the service was developed to be better. From the development versions, it was noticed that a small improvement influences the profitability of the farm if it is done correctly. The results of the calculations in the thesis are good examples to support making one's own calculations.</p>	
<p>Keywords</p> <p>horse and stable management, production cost calculations, full board stable, trotting horse training, profitability</p>	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	6
2	HEVOSTALOUS SUOMESSA	7
2.1	Hevostalouden merkitys Suomessa	7
2.2	Hevostalous lukuina	8
2.3	Raviurheilu Suomessa	9
3	YLEISIMMÄT TUOTANTOSUUNNAT HEVOSALAN YRITYKSISSÄ.....	11
3.1	Täyshoitotaliin toiminta	11
3.2	Ravihevosten valmennus	11
3.3	Muut tuotantosuunnat.....	12
4	HEVOSTALouden KANNATTAVUUS	15
4.1	Yrityksen kannattavuus ja sen kehittäminen	15
4.2	Tuotot ja kustannukset hevostaloudessa	17
4.2.1	Tuotot.....	18
4.2.2	Tuet	19
4.2.3	Kustannukset	19
5	TAVOITE JA TOTEUTUS	22
5.1	Opinnäytetyön tavoite ja toteutus	22
5.2	Katetuotto ja tuotantokustannuslaskenta	23
5.3	Eettisyys.....	23
6	LASKELMAT KOHDETILOILLE	25
6.1	Kohdetilat.....	25
6.2	Täyshoitotali	25
6.3	Ravihevosen valmennus	29
7	TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET	33
8	POHDINTA.....	36
	LÄHTEET	38
	LIITE 1: LÄHTÖTIETOJEN KERÄYSLOMAKE.....	42

KUVALUETTELO

Kuva 1. Hevostalouden yhteydet eri toimialoihin ja ammatteihin (Saastamoinen 2018).....	8
---	---

Kuva 2. Hevosten määrän jakautuminen (Hippolis ym. 2023).....	9
Kuva 3. Autolähtö ravikilpailuissa. (Murtola).....	10
Kuva 4. Hevostalouden tuotantosuunnat (Juutilainen 2024)	11
Kuva 5. Starttiin valmistautuminen. (Murtola)	12
Kuva 6. Tamma ja varsa. (Murtola)	13
KUVA 7. Lähdön voittaja (Kemppainen 2023).....	18
KUVA 8. Hevosen valjastus (Säisä 2023).....	21
KUVA 9. Täyshoitotallin tuotot.....	25
KUVA 10. Täyshoitotallin muuttuvat kustannukset	26
KUVA 11. Täyshoitotallin työmenekin erittely	27
KUVA 12. Täyshoitotallin työkustannus	27
KUVA 13. Täyshoitotallin kiinteät kustannukset	28
KUVA 14 Täyshoitotallin tuotantokustannus	28
KUVA 15. Tuotot ravihevosen valmennuksesta	29
KUVA 16. Muuttuvat kustannukset ravihevosen valmennuksessa	30
KUVA 17. Työmenekin jakautuminen	31
KUVA 18. Työkustannus ravihevosen valmennuksessa	31
KUVA 19. Kiinteät kustannukset ravihevosen valmennuksessa	32
KUVA 20. Tuotantokustannus ravihevosen valmennuksesta	32

1 JOHDANTO

Hevosalan yritysten ongelmana on usein huono kannattavuus. Kannattavuus tarkoittaa, että yrityksen tuotot kattavat toiminnasta aiheutuneet kustannukset. Kannattavuuden kehittäminen on pitkäaikaista työtä koko yrityksen toiminta-ajan. (Suomen Kasvurahasto Oy 2022.) Kannattavuuden kehittämisessä auttaa kustannusten tunteminen omassa yrityksessä. Oman tuotteen hinnoittelu on helppoa, kun tuntee yrityksensä kustannukset hyvin. Tuotteen hinnan tulisi kattaa palvelun tuottamisesta aiheutuneet kustannukset. Lisäksi yrittäjän tulisi saada palkkaa tehdyille työlle ja pääomaa tuleviin investointeihin. Tuotteen hinnoittelussa täytyy huomioida myös kilpailutilanne. Yritysten välillä voi olla eroja kustannuksissa, mikä vaikuttaa palvelun hintojen vaihteluun.

Yrityksen tulisi tuottaa hyvää palvelua ilman, että kustannukset nousevat liian korkeiksi. Kustannuksien oikea kohdentaminen on tärkeää niin, ettei hevosten hyvinvointi kärsi. Tuotantokustannuslaskelma on hyvä apuväline kustannusten tarkasteluun ja kannattavuuden arviointiin. Tuotantokustannuslaskelmalla saadaan selville palvelun kustannukset hevosta kohden. Laskelmat auttavat arvioimaan mitkä kustannuserät vaikuttavat yrityksen tulokseen eniten ja miten niihin voidaan vaikuttaa. (ProAgria 2022.) Kustannuksien kohdentaminen ja jakaminen tärkeisiin ja tarpeettomiin kustannuksiin auttaa karsimaan epäoleellisia kustannuseriä. Palvelun laadun parantamisessa auttaa myös, kun osaa kohdentaa kustannukset tuotannolle kannattavimpiin kohteisiin.

Hevosalan yrityksiä vaivaa harrastelijamaisuus. Yrittäjäksi lähdetään usein harrastuksen kautta, jolloin työt ja vapaa-aika sekoittuvat helposti. Uusia yrityksiä perustetaan innolla, mutta ilman bisnesajattelua ja kannattavuuslaskelmia. (Koski Anri 2010.) Hevosala on työvoimavaltainen ja yritystä aloitellessa suurin työtaakka on yrittäjillä. Yrittäjät tekevät pitkiä päiviä töiden parissa, mutta harvoin hinnoittelevat itselleen tuntipalkkaa. Huono kannattavuus syö ensimmäisenä yrittäjän palkan, koska sitä ei olla huomioitu palvelun hinnassa.

Hevosalan yritysten taloudesta on vähän tietoa, eikä tuotantokustannuslaskelmia varten ole paljon materiaalia saatavilla verrattuna muihin maatalouden tuotantosuuntiin. Yrityksen kehittämisessä olisi hyvä päästä vertailemaan omia talouslukuja toiminnaltaan ja kooltaan saman kaltaiseen yritykseen. (ProAgria julkaisuaika tuntematon.) Vertailuaineisto auttaa omien laskelmien tekemisessä ja tulkitsemisessä. Laskelmia tulisi tehdä niin yritystä aloittaessa kuin toiminnan ollessa käynnissä. Säännöllinen laskelmien tekeminen auttaa vertailemaan oman yrityksen kannattavuuden kehittymistä.

Opinnäytetyössä tarkastellaan täyshoitotallin ja ravihevosen valmennuksen tuotantokustannuslaskelmia. Tavoitteena työssä on kerätä aineistoa kyseisten tuotantosuuntien tuotantokustannuslaskelmia varten. Aineiston on tarkoitus olla alan opiskelijoiden käytettävissä harjoitustöiden vertailu- ja esimerkkiaineistona. Tuotantokustannuslaskelmien tulokset julkaistaan Savonia-ammattikorkeakoulun Hevostalouden tuotantokustannus -blogissa, jossa ne ovat kaikkien saatavilla.

2 HEVOSTALOUS SUOMESSA

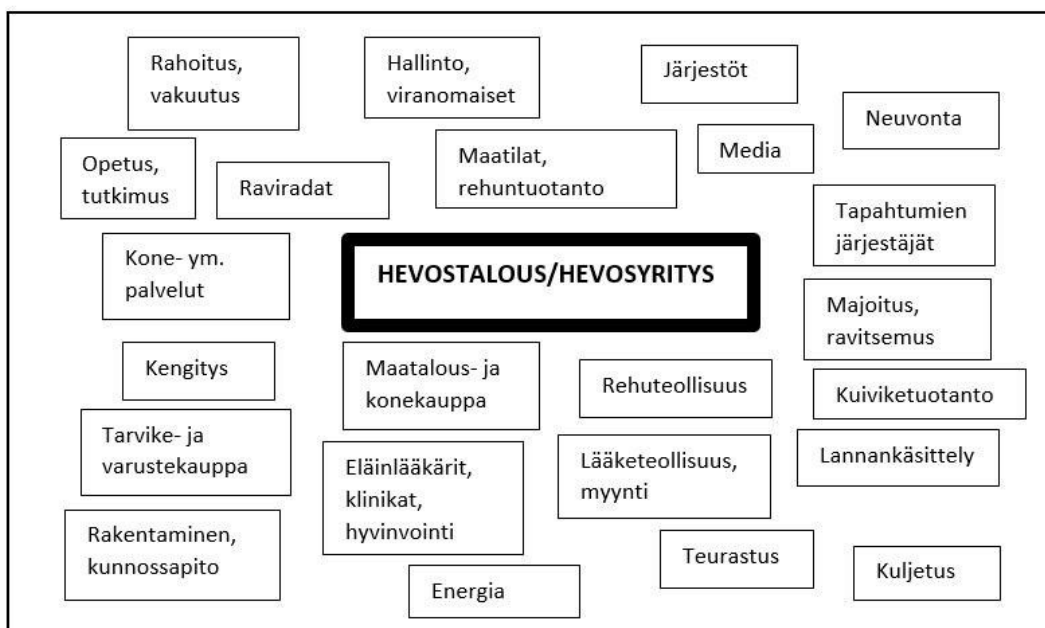
2.1 Hevostalouden merkitys Suomessa

Hevostalous on merkittävä maatalouden tuotantosuunta. Monelle tilalle hevostalous on sivuelinkeino, mutta osalle päätuotantosuunta. (Hippos julkaisuaika tuntematon.) Hevostalous tarjoaa monenlaisia yritysmahdollisuuksia ja usein samalla tilalla yhdistetään useampia palveluita. Nykypäivänä hevostalous tuottaa muitakin palveluita perinteisen ratsastuskoulutoiminnan ja ravihevosen valmennuksen lisäksi. Tarjolla on myös elämys- ja matkailupalveluita sekä täysihoitopalveluita. Hevosia käytetään myös kuntoutus ja hyvinvointipalveluissa. Elämys ja kuntoutus toiminnan lisäännyttyä hevosilla on ollut suuri rooli myös ihmisten terveyden ylläpitäjänä. Samalla hevonen vie ihmisiä lähemmäksi maataloutta, josta moni on vieraantunut. (Hippos julkaisuaika tuntematon.)

Hevosalan yritysten palveluita käyttää suuri joukko hevosharrastuksesta kiinnostuneita sekä hevosten omistajat (ProAgria Oulu julkaisuaika tuntematon). Palveluita löytyy niin maaseudulta kuin kaupungeista (Hippolis, Suomen Hippo ry, Suomen Ratsastajainliitto ry, Luke, Hevostalous 2023). Hevostalouden yritysten siirtyminen isojen kaupunkien läheisyyteen tuo palvelut lähemmäs asiakkaita, mutta siirtymällä on hyviä ja huonoja puolia. Yritysten ollessa asutuskeskuksien läheisyydessä ovat asiakkaat helpommin tavoitettavissa. Monet nuoret harrastavat ratsastusta, jolloin hyvät julkiset yhteydet helpottavat nuorien pääsyä harrastuksen pariin. Kaupungeissa on kuitenkin suuri kilpailu palvelun tarjoajista. Hinnat ja palvelun laatu täytyy säilyttää kilpailukykyisenä, eikä palvelun hintoja pysty välttämättä nostamaan riittävälle tasolle kustannuksiin nähden.

Jotta palvelu pysyisi hyvänä, täytyy yritysten panostaa hevosten hyvinvointiin sekä tallialueen siisteyteen. Tämän mahdollistamiseksi hevosalan yrityksen täytyy palkata työntekijöitä, jotta työpanos ei ole yrittäjälle liian suuri. Hevostalous on Suomessa suuri työllistäjä monipuolisine aloineen. Vähintään osa-aikaisesti hevostalous työllistää 14 000–15 000 ihmistä, mikä tarkoittaa noin 7 000 henkilötyövuotta. Hevosta kohti henkilötyövuosia tehdään noin 0,9 henkilötyövuotta. Tämä vastaa eurooppalaista keskitasoa. Työllistäjänä hevostalous on verrattavissa Suomen Lapin matkailun työllistävyyyteen. (Rusten 2018.)

Suurimmat työllistäjät hevostaloudessa ovat ratsastuskoulut, täysihoitopalvelut ja matkailu. Hevosalan yritysten työllistävyys lisäksi tulee myös kerrannaisvaikutusta yritysten ostaessa palveluita muilta toimialoilta. (Rusten 2018.) Palveluita ostetaan muun muassa rehu- ja eläinlääkäreiltä, rakennusalan toimijoilta sekä toiminimiyrittäjiltä kuten kengittäjiltä ja hevoshierojilta (kuva 1). Lisäksi hevosalan yritykset käyttävät kotimaista maataloustuotantoa. Luonnonvarakeskuksessa on laskettu kotimaisten maataloustuotteiden kulutuksen olevan 1,6–1,8 euroa päivässä hevosta kohden, joka on suomalaisen kuluttajan keskiarvoon verrattuna kaksinkertainen summa. (Rusten 2018.) Hevosalan yritykset ostavat muun muassa rehuja, kuten heinää ja kauraa, suomalaisilta maatalousyrittäjiltä. Ostettujen rehujen arvon on arvioitu kipuavan noin 50 miljoonaan euroon vuodessa (Rusten 2018).



Kuva 1. Hevostalouden yhteydet eri toimialoihin ja ammatteihin (Saastamoinen 2018)

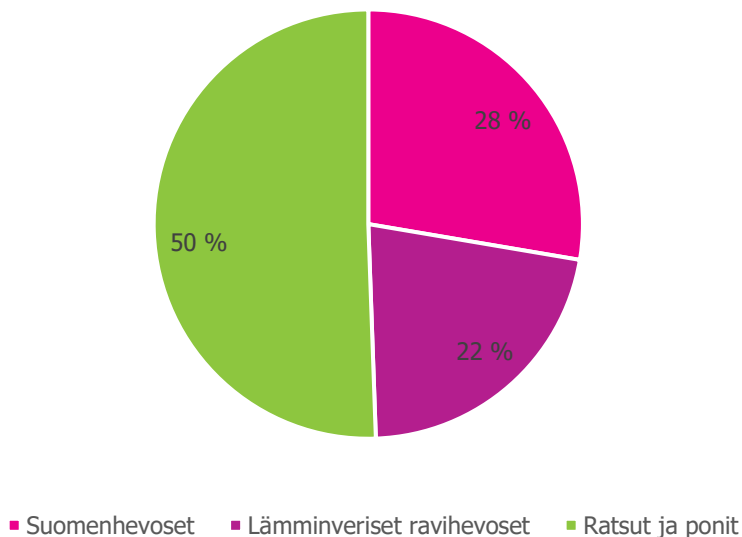
2.2 Hevostalous lukuina

Hevosilla on suuri merkitys suomalaisten liikuttajana vapaa-ajalla ja urheilussa. Hevosharrastuksen suosion kasvu luo elinkeinotoimintaa sekä hevos- että muille toimialoille. Ratsastuksen harrastajia Suomessa on noin 160 000 (taulukko 1), joista yli puolet ovat aikuisia. Nuorison joukossa on myös paljon innokkaita harrastajia. Hevostalleja Suomessa on noin 16 000. (Hippolis ym. 2023.) Näistä hevosalan yrityksiä tai toiminnanharjoittajia on noin 3 000. Useimmilla toiminta on päätoimista. (Runsten 2018.) Vuonna 2023 Suomen Ratsastajainliiton hyväksymiä jäsentalleja oli yhteensä 316. Näistä 194 oli ratsastuskouluja ja 122 muita jäsentalleja. Ratsastuskoulujen ja jäsentallien lukumäärä on ollut laskusuunnassa viimeisten vuosien ajan. (Suomen Ratsastajainliitto ry julkaisuaika tuntematon.)

TAULUKKO 1 Ratsastuksen tunnuslukuja (Hippolis ym. 2023)

Ratsastuksen tunnuslukuja	
Ratsastuksen harrastajia	160 000
Hevostalleja	16 000
Toiminnanharjoittajia	3 000
SRL jäsentallit	316

Hevosia Suomen Hippoksen rekisterissä on noin 72 000, joista ratsuja ja poneja on 36 000 eli 50 prosenttia kokonaismäärästä (kuva 2). Suomenhevosia on 19 700 eli 27 prosenttia, johon kuuluu kaikki suomenhevosen käyttömuodot. Lämminverisiä ravihevosia on 15 500 eli 22 prosenttia. (Hippolis ym. 2023.)



Kuva 2. Hevosten määrän jakautuminen (Hippolis ym. 2023)

Varsoja Suomessa syntyi vuonna 2022 yhteensä 2 938. Näistä 1 082 oli suomenhevosen, 885 lämminverisiä ravihevosen ja 963 ratsuja ja poneja. Suomeen tuotiin hevosia yhteensä 1 926, joista väliaikaisia tuontejia oli 136. Eniten tuotiin ratsuja ja poneja yhteensä 742. Ravihevosen tuotiin 246. Suomesta vietiin hevosia yhteensä 214, joista 158 oli väliaikaisia vientejä. Kaikki viennit olivat lämminverisiä ravihevosen. (Hippolis ym. 2023.)

2.3 Raviurheilu Suomessa

Suomessa ratsastuksen lisäksi raviurheilu on kovassa suosiossa. Ravitapahtumissa kävi noin 327 000 (taulukko 2) ihmistä vuonna 2022 paikan päällä katsomassa (Hippolis ym. 2023). Ravikilpailuja pysyy katsomaan myös internetistä, jonka suosio on nykypäivänä kasvanut. Katsojien lisäksi raviurheilussa on mukana paljon hevosten omistajia, valmentajia, ammattiohjastajia sekä hevostenhoitajia. Vuonna 2022 Suomessa oli valmentajia 2 413. Ammattiohjastajia oli 1 392 ja lisäksi kilpailleita poniohjastajia 377. (Hippolis ym. 2023). Ravikilpailuiden järjestämiseen tarvitaan myös paljon työntekijöitä ja vapaaehtoisia. Valmentajien ja ohjastajien määrät ovat olleet laskussa huonon kannattavuuden ja ikääntymisen takia.

TAULUKKO 2. Raviurheilun tunnuslukuja (Hippolis ym. 2023)

Raviurheilun tunnuslukuja	
Yleisömäärä radoilla	327 000
Valmentajat	2 413
Ohjastajat	1 392
Poniohjastajat	377
Raviratojen määrä	163
Kilpailupäivät vuodessa	512
Ratojen maksamat palkinnot (milj. €)	23,8

Suomessa on raviratoja yhteensä 163 kappaletta. Suomen keskusravirata sijaitsee Vermossa. Maakuntaratoja on 18 kappaletta ja kesäratoja 24 kappaletta. Loput raviradat ovat harjoitusraviratoja. Raviradoista 43 radalla järjestetään ravikilpailuja. Niissä juoksee vuosittain noin 7 000 hevosta. Ravikilpailuja järjestettiin vuonna 2022 512 päivänä vuodessa. (Hippolis ym. 2023.) Usein ravikilpailuja on kahdella radalla päivän aikana. Suurkilpailujen aikaan ei järjestetä muita ravikilpailuja. Radat maksoivat palkintorahoja yhteensä 23,8 miljoonaa euroa vuonna 2022.

Ravikilpailuissa on erilaisia lähtöjä ja ne jaetaan hevosrodun mukaan. Suomessa lähdöt jaetaan kahden hevosrodun mukaan, lämminveriset ja kylmäveriset. (Hippolis ym. 2023.) Lähtöjen eri tyypit ovat tasoitusajo, autolähtö ja monte. Tasoitusajossa hevoset jaetaan ryhmiin palkintosumman tai ennätyksen mukaan. Jokainen ryhmä juoksee eripituisen matkan, joka Suomessa on 20 metriä lisää edellä olevaan ryhmään. (Vermo Ravirata Oy julkaisuaika tuntematon.) Autolähdössä hevoset lähtevät auton takaa ja juoksevat saman matkan (kuva 3). Monte on raviratsastusta, jossa kilpailu suoritetaan ratsain (Suomen Ratsastajainliitto julkaisuaika tuntematon). Monte-lähdöt voivat olla myös tasoitusajo tai autolähtöjä.

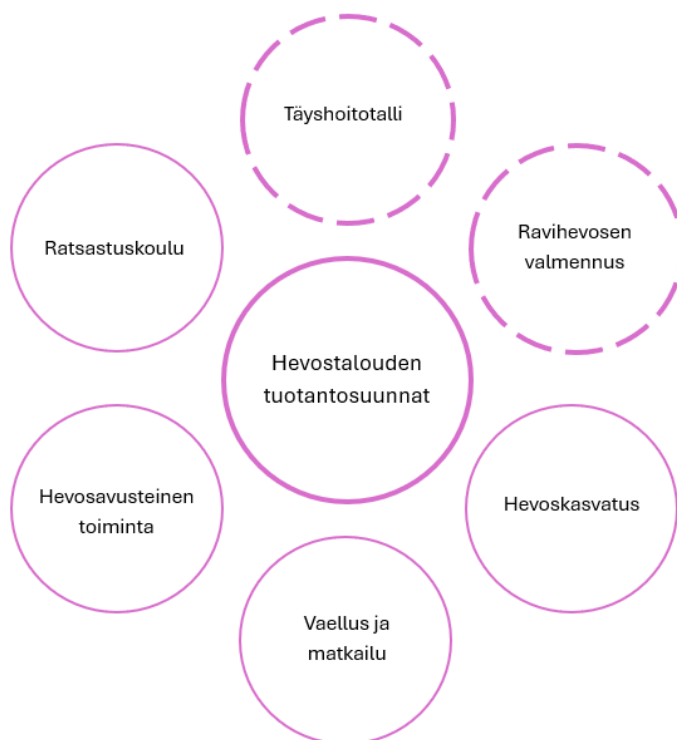


Kuva 3. Autolähtö ravikilpailuissa. (Murtola 2018)

3 YLEISIMMÄT TUOTANTOSUUNNAT HEVOSALAN YRITYKSISSÄ

3.1 Täyshoitotallin toiminta

Hevostalous on monialainen palvelun tarjoaja. Tuotantosuuntia hevosalan yrityksissä ovat ratsastuskoulutoiminta (kuva4), täyshoitopalvelut, ravihevosen valmennus, vaellus ja matkailu sekä sosiaali-pedagoginen toiminta (Knuuttila Marja 2015). Jokaisella tuotantosuunnalla ovat omat palvelut, mutta moni yrittäjä yhdistää useampaa palvelua. Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan täyshoitotallin ja ravihevosen valmennuksen toimintaa ja taloutta tarkemmin.



Kuva 4. Hevostalouden tuotantosuunnat (Juutilainen 2024)

Täysihoitotalli tuottaa palveluita hevosten omistajille. Omistajat tuovat hevosensa palvelun tarjoajalle täysihoitoon tallivuokraa vastaan. Tallivuokraan kuuluu hevosten ruokinta, tarhaus sekä karsinoiden siivous. Hoitopaikan hintaan kuuluu myös loimutus tarvittaessa. (Ruoveden ratsutalli julkaisuaika tuntematon.) Kesällä loimituksesta voi joutua maksamaan lisähintaa. Täysihoitotallilla hevosten liikuttamisen hoitaa omistaja itse.

Perushoidon lisäksi hoitopaikan hintaan kuuluvat karkearehut, kuivaheinä ja esikuivattusäilöheinä yleisimmät, väkirehuista kaura ja kivennäinen (Ruoveden ratsutalli julkaisuaika tuntematon.). Tallikohtaisesti tarjolla voi olla myös täysrehuja, mutta pääsääntöisesti hevosen omistaja ostaa itse ravinolisät ja erikoisrehut. Lisäksi hintaan kuuluu liikunta-alueiden vapaa käyttö. Yleensä käytössä on kenttä, maneesi sekä maastoreitit. (Ruoveden ratsutalli julkaisuaika tuntematon.)

3.2 Ravihevosten valmennus

Ravitallin tarjoama palvelu on kuin täyshoitotallilla. Omistaja tuo hevosen tilalle hoitoon ja valmennukseen, mutta hänen ei tarvitse itse huolehtia hevosen liikutuksesta. Ravihevosten omistajilla ei

usein ole kokemusta ravihevosen valmennuksesta, jolloin he päättävät viedä hevosen ammattivalmentajalle. Valmennuksessa oleville hevosille valmentaja luo oman valmennussuunnitelman. Valmennussuunnitelmalla on tarkoitus saada hevosesta huippu urheilija sen kapasiteetti huomioiden. (Ravitalli Korvenheimo julkaisuaika tuntematon). Valmentajan toimesta hevosta käytetään myös ravikilpailuissa, kun hevonen on valmis ja löytyy sopiva lähtö (kuva 5).



Kuva 5. Starttiin valmistautuminen. (Murtola 2018)

Valmennusmaksuun kuuluu hevosten valmennuksen ja perushoidon lisäksi myös rehut, kuten karkearehut, väkirehut ja mahdollisesti lisäravinteita (Ravitalli Korvenheimo julkaisuaika tuntematon). Joillain talleilla voi kuulua myös kengitys tarvikkeineen hintaan. Valmennustallilla hevosen omistajat puuttuvat hevosen hoitoon vähän. Suurin vastuu on valmentajalla. Omistajat maksavat kuitenkin hevosten loimet, lisäravinteet, joita ei saa tallin puolesta, sekä kilpailumatkoista kilometrikorvauksen sekä valmentajalle provision palkintorahoista (Ravitalli Korvenheimo julkaisuaika tuntematon).

3.3 Muut tuotantosuunnat

Muita hevostalouden tuotantosuuntia on ratsastuskoulu, hevoskasvatus, ratsuhevosen koulutus, vaellusratsastus ja matkailu sekä hevosavusteinen toiminta. Ratsastuskoulut ovat yksi yleisimmistä tuotantosuunnista. Ratsastuskouluissa tarjotaan ratsastustunteja, -leirejä sekä erilaisia kursseja. Ratsastustunneilla opetellaan ratsastamaan ja tarjolla on monen tasoisia tunteja aina aloittelijasta kokeneempaan (Metsäkylän ratsastuskeskus Oy 2024). Joillain talleilla voi olla tarjolla myös täyshoitopaikkoja. Ratsastuskouluissa hevoset ovat yrityksen omistamia, jolloin kaikki hevosiin liittyvät kustannukset otetaan huomioon ratsastustuntien hinnoissa (Suomen Ratsastajainliitto julkaisuaika tuntematon). Irtotunnin hinnat ovat noin 25–60 €/h. Irtotunnilla tarkoitetaan satunnaisia ratsastustunteja. Talleilla on usein vakioasiakkaille halvempia hintoja, kuin irtotunnin hinta. Tunnin hintaan sisältyy ratsastus ja hevosen hoito ja tarvittaessa hevosen hoidon opettelu. Ratsastuskoulujen tarjoamat leirit maksavat noin 300–600 €. Leirien hintaan sisältyvät majoitus, ruokailut sekä

ratsastustunnit leirien ajan. Leireillä voi olla myös muuta oheistoimintaa. (Koivuniemen Talli julkaisuaika tuntematon.)

Hevoskasvatusta harjoitetaan usein muun tuotantosuunnan ohella, mutta joillain tiloilla se on päätuotantosuunta (Pussinen 2009, 21). Päätoimisilla kasvatustiloilla tarjotaan siittolapalveluita sekä myydään varsoja. Siittolapalveluita ovat tammojen siemennykset ja kontrollit sekä oriiden hoito. Hinnat vaihtelevat tarvittavan palvelun mukaan. Päätoimisilla kasvatustiloilla on useampia omia tammoja siitoksessa ja lisäksi on asiakkaiden tammoja hoidossa. Tiloilla, jotka harjoittavat kasvatusta sivuelinkeinona, on muutama siitostamma (kuva 6). Sivuelinkeinossa varsoja usein kasvatetaan omaan käyttöön. (Thuneberg 2017.) Suuret kasvatusyksiköt ja päätoimiset kasvattajat ovat harvassa. Monilla kasvattajilla on yksi tai kaksi siitostammaa. Kasvatustoiminta poikkeaa muista tuotantosuunnista myyntituottojen suhteen. Myyntituotot poikkeavat vuosien välillä muun muassa myytyjen hevosten määrän tai laadun takia. (Pussinen 2009, 21.)



Kuva 6. Tamma ja varsa. (Murtola 2023)

Ratsuhevosien koulutus on usein muun tuotantosuunnan sivutuottona. Ratsut viedään ammattilaiselle ratsutukseen, jos omat taidot eivät riitä nuoren hevosen koulutukseen. Ratsutuksessa hevoselle opetetaan ratsastuksen alkeet. Koulutuksen eteneminen on hevoskohtaista ja voi kestää useampia kuukausia. Yleensä ratsutuksen vähimmäiskesto on yhdestä kolmeen kuukauteen. Koulutusasteita on useita. Sisäänratsastuksessa hevoselle opetetaan ratsastajan kantaminen ja kaikki askellajit. Tavoitteena on, että hevonen osaa kantaa ratsastajan kaikissa askellajeissa. Kun sisäänratsastus on tehty, voidaan asettaa kilpailullisia tavoitteita hevoselle. (Callisto Horses julkaisuaika tuntematon). Ratsutuksen hintaan sisältyy hevosen täyshoito ja koulutus. Koulutus kerrat viikossa voivat vaihdella tallin

mukaan. Täyshoitoon kuuluvat tallipaikka, tarhaus, rehut muun muassa karkearehut, kaura ja kivennäinen sekä karsinan siivous ja hevosen hoito. Hevosen omistaja maksaa itse lisäpalvelut kuten kengitykset sekä lisärehut. (Sappeen Ratsutila Oy julkaisuaika tuntematon.) Hinnan sisältö voi vaihdella talleittain. Hinnat hevosen ratsutukselle ovat noin 450–1400 €/kk.

Vaellusratsastus ja muuta matkailutoiminta tarjoaa asiakkaille elämyksiä. Vaellusratsastuksessa pääsee nauttimaan luonnosta hevosen kanssa. Vaelluksia järjestetään erimittaisina muun muassa lyhyitä tunnin tai kahden vaelluksia sekä puoli päivää kestäviä vaelluksia. (Suomen Vaellustallien liitto ry julkaisuaika tuntematon.) Pisimmät tarjolla olevat vaellukset voivat kestää useamman päivän, jolloin hintaan kuuluu majoitukset ja ruokailut. Vaelluksia järjestetään eri tasoisina ryhminä, jolloin jokaiselle löytyy mieluinen vaellus (Suomen Vaellustallien liitto ry julkaisuaika tuntematon). Vaellusten hinnat vaihtelevat paljon riippuen vaelluksen kestosta. Muutaman tunnin kestävät vaellukset maksavat noin 60–200 euroa.

Hevosavusteinen toiminta on asiakaslähtöistä fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia tukevaa tekemistä hevosten kanssa. Toiminta tapahtuu talliympäristössä ja voi olla yksilöohjausta tai pienryhmissä. Asiakkaille suunnitellaan yksilökohtaisesti osatavoitteet toiminnan etenemiseen. Hevosavusteinen toiminta ei ole terapiaa tai kuntoutusta, vaikka sillä voi olla terapeuttinen ja voimauttava vaikutus. Hevoskokemus ei ole välttämätöntä ja toiminta sopii kaiken ikäisille ja tasoille, koska toiminnassa mennään asiakkaan taistotason ja tavoitteiden mukaan. (Hevosavusteiset palvelut Kotka – Hamina julkaisuaika tuntematon.) Hevosavusteisen toiminnan hinnat vaihtelevat palvelun mukaan. Hinnat ovat noin 50–85 euroa tunnilta.

4 HEVOSTALOUDEN KANNATTAVUUS

4.1 Yrityksen kannattavuus ja sen kehittäminen

Hevosalan yritysten taloudesta keskusteltaessa kuulee usein fraasin ”Matikka nelonen ja uskonto kymppi” (Rantamäki-Lahtinen, Rikkonen, Saastamoinen & Sipiläinen 2018). Fraasi on muodostunut uskosta hevostalouden kannattamattomuuteen. Hevoset usein mielletään vain rahan menona ja ajatellaan, että niillä ei pysty tienaamaan. Todellisuudessa hevosalalla on yrityksiä laidasta laitaan. Osa yrityksistä menestyy erinomaisesti ja toisilla on haasteita talouden hallinnassa. Yrittäjille yrityksen kannattavuus on tärkeä tavoite, vaikka hevosalan yrityksen pyörittäminen on monelle enemmän elämäntapa kuin yritystoimintaa. (Rantamäki-Lahtinen ym. 2018.)

Toimivan yrityksen perusedellytyksenä on kannattavuus, vakavaraisuus ja maksuvalmius. Kannattavuus tarkoittaa, että tuotot ovat suuremmat kuin kustannukset. Kannattavuus on yrityksen olemassaolon ja jatkuvuuden elinehto. Kannattavuuslaskelmia kannattaisikin laatia hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista. (CapitalBox 2021.) Yrityksen kannattavuutta pystyy tarkastelemaan erilaisten tunnuslukujen avulla. Tunnusluvut, jotka kertovat kannattavuudesta, ovat käyttökate ja kannattavuuskerroin. Käyttökate kertoo, kuinka paljon yrityksen tuloista jää katetta päivittäisten menojen jälkeen kiinteiden kustannusten, kuten poistojen ja rahoituskulujen, kattamiseksi. (OP-Ryhmä julkaisuaika tuntematon.) Kannattavuuskerroin kuvaa yrityksen kannattavuutta ja kannattavuuden kehitystä. Kannattavuuskertoimen olleessa 1,00 saadaan omalle pääomalle ja työlle ennalta asetettujen vaatimusten suuruinen korvaus. Kertoimen poiketessa arvosta korvaukset asetetuista vaatimuksista poikkeaa samassa suhteessa. (Luonnonvarakeskus julkaisuaika tuntematon.) Esimerkiksi kun kannattavuuskerroin on 1,40, oman pääoman korkovaatimus ja oman työn laskennallinen palkkavaatimus täyttyvät 1,4-kertaisesti. Kertoimen ollessa 0,60 yrittäjän palkkavaatimus ja oman pääoman korkovaatimus täyttyvät 60-prosenttisesti.

Kannattavuus ei yksin kerro liiketoiminnan taloudellisesta kestävydestä. Jos yrityksen rahoitus ei ole kunnossa, voi kannattavuus olla heikko ja velkaantuneisuus niin suuri, ettei kyetä maksamaan rahoituksellisia velvoitteita. (Alma media Oyj julkaisuaika tuntematon.) Tällöin puhutaan vakavaraisuudesta ja yrityksen kyvystä selviytyä sitoumuksista ja taloudellisista kriiseistä. Yritys on sitä vakavaraistempi mitä enemmän hänellä on omaa pääomaa koko pääomaan verrattuna. Vakavaraisuudesta kertovat arvot ovat suhteellinen velkaantuneisuus ja omavaraisuusaste. (Visma Group julkaisuaika tuntematon.) Suhteellinen velkaantuneisuus kuvaa yrityksen velan määrää suhteessa liikevaihtoon. Tunnusluvun kehitykseen vaikuttaa yrityksen toimiala ja tulojen säännöllisyys. Esimerkiksi eläintiloilla tuloja tulee säännöllisesti joka kuukausi, joten ne kestävät suuremman velkamäärän kuin kasvitilat. Liikevaihtoon suhteutettuna velka määrä saisi olla kasvitiloilla enintään liikevaihdon verran, kun eläintilat kestävät kaksinkertaisen velkamäärän liikevaihtoon nähden. (Wikli Group julkaisuaika tuntematon.) Omavaraisuusaste kertoo oman pääoman osuuden yrityksen varallisuudesta. Yritys on sitä vakavaraistempi, mitä korkeampi omavaraisuusaste on. (Visma Group julkaisuaika tuntematon.) Tunnuslukua kuvataan prosenttina, ja yli 40 % luokitellaan hyväksi omavaraisuusasteeksi. Tunnusluvun ollessa 100 % on yritys velaton (Wikli Group julkaisuaika tuntematon).

Kannattavuuden ja vakavaraisuuden ollessa kunnossa täytyy yrityksellä olla myös maksuvalmiutta eli kykyä selviytyä liiketoiminnan juoksevista kuluista. Ilman maksuvalmiutta voi yritys ajautua maksukyvyttömäksi ja sitä kautta konkurssiin. (Alma Media Oyj julkaisuaika tuntematon.) Maksuvalmiutta voidaan tarkastella kassan kautta. Kassa kertoo liiketoiminnasta vuosittain jäävän rahan määrän kassassa. Tavoite olisi, että yritys pystyy selviytymään vuosittaisista menoista tulorahoituksella ja kassaan jäisi menojenkin jälkeen rahaa. (Wikli Group julkaisuaika tuntematon.)

Hyvä kannattavuus on yrityksen kulmakivi. Ilman kannattavuutta yrityksellä ei ole elinkelpoisuutta eikä toiminta pysty jatkumaan kovin kauan. Kannattava yritys selviytyy kustannuksistaan ja pystyy maksamaan palkkaa itselleen ja työntekijöilleen. Kannattavassa yrityksessä rahaa jää myös kustannusten jälkeen, jolloin voidaan kehittää, tehostaa ja kasvattaa liiketoimintaa. Yrityksen kannattavuus herättää myös luottamusta ulkopuolisissa tahoissa ja esimerkiksi rahoituksen saaminen investointeihin on helpompaa. (Suomi.fi-verkkotoimitus julkaisuaika tuntematon.)

Hevosalan yrityksen kannattavuutta pystyy kehittämään hintoja nostamalla sekä kohdentamalla ja karsimalla kustannuksia. Joissain tuotantosuunnissa myös lisäämällä myyntiä ja laajentamalla palveluvalikoimaa. Hintojen nostaminen parantaa kannattavuutta tehokkaasti, koska muuttuvat ja kiinteät kustannukset sekä työkustannus pysyvät samana. (Osaavayrittäjä 2021.) Esimerkiksi yrityksen tuottojen ollessa 100 000 € vuodessa. Yritys nostaa hintoja kolme prosenttia, jolloin tuotot ovat 103 000 € vuodessa. Muuttuvat kustannukset ovat vuodessa 60 000 € vuodessa ja kiinteät kustannukset 20 000 €, työkustannus mukaan laskettuna. Jää tulokseksi ennen hintojen nostoa 20 000 € ja hintojen noston jälkeen 23 000 €.

	Ennen hinnan korotusta	Hinnan korotuksen jälkeen
Myyntituotot	100 000	103 000
-Muuttuvat kustannukset	60 000	60 000
= Katetuotto	40 000	43 000
-Kiinteät kustannukset	20 000	20 000
=Tulos	20 000	23 000

Vaarana hintojen nostamisessa voi olla myynnin aleneminen. Hintoja nostaessa tulee ottaa huomioon alueen kilpailutilanne, jotta ei hinnoittele itseään ulos. Jos asiakkaat ovat tyytyväisiä, ei hinnan korotus heitä haittaa. (Osaavayrittäjä 2021.) Asiakkaiden tyytyväisyyttä palveluun voi varmistaa parantamalla palvelun laatua. Esimerkiksi pienellä investoinnilla, joka parantaa hevosten hyvinvointia, on vaikutusta palvelun laatuun. Investointi hieman nostaa kustannuksia, mutta pitkällä aikavälillä parantaa kannattavuutta.

Kustannuksia alentamalla voidaan vaikuttaa yrityksen kannattavuuteen (Osaavayrittäjä 2021). Muuttuvia kustannuksia voi olla hyvinkin helppo karsia, kun ryhdytään pohtimaan mitkä ovat palvelulle välttämättömimmät kustannukset. Hevosalan yrityksille esimerkiksi rehut ja kuivikkeet ovat tärkeitä muuttuvia kustannuksia ja niiden laatuun kannattaa panostaa. Hevosille ostettaessa heinää kannattaa olla laadussa tarkka eikä hinnassa kannata liikaa tinkiä. Nopeasti halvasta heinästä voikin tulla yrittäjälle kallista, jos joutuu heittämään paljon heinää pois. Laadukas heinä maistuu hevosille paremmin, eikä sitä joudu heittämään niin paljon pois. Keino kustannusten karsimiseen on myös kilpailuttaa rehuntuottajat ja jälleenmyyjät. Kilpailuttamalla voidaan neuvotella edullisemmista

ostoehdoista, kuten ostohinnoista ja tuotteiden rahdista. (Osaavayrittäjä 2021.) Pienemmissä kustannuserissä ja laite ostoissa kuten tallitarvikkeissa, varusteissa ja pyykinpesukoneessa voi säästää miettimällä, kuinka tarpeellinen ostos on ja onko sille riittävästi käyttöä.

Myynnin lisäys ja tuotevalikoiman muuttaminen on joissain hevosalan tuotantosuunnissa helppo toteuttaa. Esimerkiksi ratsastuskouluissa pystytään lisäämään ratsastustuntien määrää tai kasvattamaan ratsastustuntien ryhmä kokoa. Näillä saadaan lisää myyntiä ilman suurempia lisäkustannuksia. Kun taas täyshoitotallilla on vaikea lisätä myyntiä, jos kaikki karsinat ovat täynnä. Uusien hevospaikojen rakentaminen tulisi usein hyötyä kalliimmaksi, ellei laajenna toimintaa huomattavasti. Tuotevalikoiman muuttaminen onnistuu myös ratsastuskouluilla lisäämällä joitain kursseja ja leirejä. Muutoksia tehdessä tulee ottaa huomioon tuotteen kannattavuus muihin verrattuna. Tuleeko uudesta tuotteesta enemmän kustannuksia kuin hyötyä ja haittaako se muita palveluita. Myös myynnin lisäyksessä tulee huomioida käytännöllisyys. Esimerkiksi mahtuuko kentälle tai maneesiin ratsastamaan kuuden henkilön sijaan kahdeksan ja pysyykö opetuksen laatu samanlaisena. Harkituilla muutoksilla saadaan lisää tuottavuutta ilman, että asiakkaiden tyytyväisyys kärsii.

4.2 Tuotot ja kustannukset hevostaloudessa

Kannattavuudesta puhuttaessa tarkastellaan tuottojen ja kustannusten erotusta eli kuinka paljon kassaan jää rahaa kustannusten jälkeen (Osaavayrittäjä 2024). Tuotoilla tarkoitetaan tuotetun tuotteen arvoa. Tuottoja yrityksessä voi olla myyntituotot päätuotteesta, muut tuotot ja tuet. Hevostaloudessa tuotot päätuotteesta ovat muun muassa täysihoitopalveluiden, ratsastustuntien tai ravivalmennuksen tarjoaminen. Muita tuottoja voi olla päätuotantosuunnan rinnalla tarjottavat palvelut, kuten varsan opettaminen, ratsuhevososen koulutus tai kasvatustoiminta.

Hevosalan yritysten tuotot koostuvat asiakkaiden maksamista palveluista. Jos asiakas vie hevosen toiselle tallille tai ratsastustunnit eivät ole täynnä, ei ole tallin kapasiteetti kokonaan käytössä ja tuottoja tulee vähemmän (Piili julkaisuaika tuntematon). Asiakaskunnan pienentyessä kustannukset pysyvät kuitenkin samana, etenkin talleilla, joissa hevoset ovat omia. Täyshoitotalleilla ja ravivalmennusta tarjoavilla talleilla muuttuvat kustannukset voi hieman pienentyä, kun kuiviketta ja rehua ei mene yhtä paljon, mutta kiinteät kustannukset pysyvät samana.

Palveluiden ylläpitämisestä ja tarjoamisesta aiheutuu yritykselle kustannuksia (Osaavayrittäjä 2024). Kustannukset jaetaan kolmeen ryhmään, muuttuviin kustannuksiin, työkustannuksiin ja kiinteisiin kustannuksiin. Kustannukset jaetaan sen mukaan, mikä on niiden riippuvuus palveluiden tuottamiseen ja myynnin määrään. Muuttuvat kustannukset vaihtelevat tuotannon ja myynnin mukaan. Palveluiden lisääntyessä kasvavat myös muuttuvat kustannukset, kun taas palveluiden tarjoamisen supistuessa myös muuttuvat kustannukset pienenevät. (Osaavayrittäjä 2024.) Muuttuvia kustannuksia hevostaloudessa ovat muun muassa rehut, kuivikkeet, varusteet ja muut tarvikkeet. Näiden tarve ja määrät muuttuvat, jos hevosmäärä muuttuu. Kiinteät kustannukset eivät ole riippuvaisia myynnin määrästä, jolloin ne pysyvät samansuuruisina, vaikka yrityksellä ei olisi myyntituloja. Kiinteiksi kustannuksiksi katsotaan muun muassa vakuutukset, vuokrat ja puhelin, koska ne eivät ole suoraan riippuvaisia myynnin määrästä. (Osaavayrittäjä 2024.) Työkustannus on omana kustannuksena, koska maatalousalalla se voi olla joko kiinteä tai muuttuva kustannus (Enroht julkaisuaika

tuntematon). Työkustannuksen määrä muuttuu tuotannon mukaan, mutta se ei lopu kokonaan, vaikka tuotanto loppuisi.

4.2.1 Tuotot

Hevosalan yrityksissä on monia eri tuotantosuuntia ja jokaisella tuotantosuunnalla on omanlaiset palvelut, joista tulee yritykselle tuottoja. Yleisimmät palvelut, joita ihmiset hevosalan yrityksiltä ostavat, ovat ratsastustunnit, ratsastusleirit, täyshoitopalvelut, ravihevosen valmennus ja täyshoito, vaelukset ja ratsuhevosen koulutus. Lisäksi paljon käytetään kasvatuspuolella siitostammoilta täysihoitoa ja siittola palveluita sekä ihmisten kuntoutukseen hevosavusteista toimintaa.

Täyshoitotallien tarjoama palvelu on hevosten täyshoitoa. Täyshoitotallilla asiakkaat maksavat yrittäjälle tallivuokraa. Palveluiden hinnat Suomessa ovat noin 450–880 €/kk. Hintaan vaikuttaa tallin sijainti ja talliympäristö. Etelä-Suomessa ja isojen kaupunkien ympäristössä tallivuokrat ovat korkeampia kuin Pohjois-Suomessa. Tähän vaikuttaa kysynnän määrä. Etelä-Suomessa on enemmän asiakkaita, joten hinnatkin voivat olla korkeammat. Palveluiden korkeampi hintataso mahdollistaa myös palveluiden monipuolisuuden. Useimmilta talleilta löytyy maneesi ja kenttä hyvällä pohjalla sekä vaihtelevat maastot, jotka laajentavat harrastusmahdollisuuksia. Lisäksi joillain talleilla voi olla muun muassa kävelytyskone ja solarium, jotka lisäävät hevosten hyvinvointia. Hyvien puitteiden ylläpitäminen laadukkaan palvelun vuoksi on myös kallista.

Ravitalleilla on ravihevosten valmennusta, johon kuuluu myös ylläpito. Erona täysihoitotalliin on, ettei omistajan tarvitse itse hevosta hoitaa ja liikuttaa, ellei toisin sovita. Ravivalmennuksen hinnoissa on suuria eroja. Hintojen vaihteluväli on noin 800–1300 €/kk. Suurin hintaan vaikuttava tekijä on valmentajan ammattitaito. Hevosen vieminen ammattivalmentajalle maksaa enemmän kuin harrastajalle. Joillain harrastajilla voi myös olla hyvä ammattitaito ja silloin hinta on sen mukainen. Parhaiten valmentajan ammattitaidon voi nähdä valmennuksessa olevien hevosten pärjäämisestä ravikilpailuissa. Hevosten pärjääminen ravikilpailuissa on myös hyvä kannustin valmentajalle. Hevosen voittorahoista maksetaan valmentajalle provisio, joka on noin 15 % voittosummasta (kuva 7).



KUVA 7. Lähdön voittaja (Kemppainen 2023)

4.2.2 Tuet

Tukien määrä on hyvin pieni osa tuotoista. Hevostaloudelle maksettiin ennen vuotta 2016 hevosten kansallista kotieläintukea. Tätä tukea ei kuitenkaan enää makseta. (Hippolis ym. 2023.) Suomenhevosten kasvatuksesta maksetaan alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen mukaan tukea (Ruokavirasto 2024). Sopimukseen sopiva suomenhevonen on merkitty rekisteriin siitostammaksi. Tamman on täytyntä edellisenä vuonna varsoa, olla astutettu tai keinosiemennetty. Sopimukseen sopivan orin täytyy olla kantakirjattu. Jotta tukea voi hakea, täytyy olla vähintään kaksi sopimukseen sopivaa suomenhevosta. (Ruokavirasto 2023.)

Hevostaloudessa investointien tekeminen vaatii omaa pääomaa. Rakentamisinvestointeihin saa maatalouden investointitukia, jos rakennukset ovat kasvatustoimintaan tarkoitettuja. Investointitukia ei myönnetä hevostalouden palvelutoimintaan liittyviin investointeihin. Avustuksen määrä investoinnille on 35 % hyväksyttävistä kustannuksista. Nuoret viljelijät saavat lisäksi 10 % avustuskorotuksen. (Ruokavirasto 2024.)

Investointitukea voi hakea työympäristöä tai tuotantohygieniaa parantaviin rakentamisinvestointeihin tai koneen tai laitteen hankintaan. Investointikohteen täytyy parantaa tilalla työskentelevän henkilön työoloja tai tuotantohygieniaa tilalla. Avustuksen määrä investoinnille on 40 % hyväksyttävistä kustannuksista. (Ruokavirasto 2024.) Tähän investointi kategoriaan käy esimerkiksi ruokintajärjestelmän uudistaminen, lannanpoistojärjestelmä tai kuivikkeen jakoa helpottava työmenetelmä.

4.2.3 Kustannukset

Kustannukset hevosalan yrityksissä ovat hieman vaihtelevat tuotantosuunnan mukaan. Eroavaisuuksia on muun muassa rehuissa, lääkinnässä ja kengityksessä. Täyshoitotalleilla hintaan usein kuuluu karkearehu ja kaura, mutta muut väkirehut täytyy omistajan ostaa itse. Myös hevosen kengitykset ja matolääkitys on hevosen omistajan erikseen kustantamia. Joitain poikkeuksia voi yrityskohtaisesti olla hintaan kuuluvissa kustannuksissa. Hevosen ravivalmennuksen hintaan usein kuuluu kaikki rehut ja kengitykset. (Ravitalli Korvenheimo julkaisuaika tuntematon.) Myös matolääkitys voi olla hintaan kuuluva. Ravitalleilla rehujen ja kengityksen kuuluminen hintaan on perusteltua. Ravihevosia voi joutua kengittämään useammin, muun muassa ravikilpailuja varten, kuin täyshoidossa olevia hevosia. Usein ravitalleilla valmentaja itse kengittää tai joku työntekijä. Silloin ei tarvitse erikseen kutsua kengityksen ammattilaista paikalle, joka tulisi tallille kalliimmaksi. Hevosen ruokinta pyritään myös pitämään yhtenäisenä ja yksinkertaisena, jotta ruokinta-ajat sujuisivat vaivattomammin.

Eroavaisuuksia voi tulla kustannusten suuruuksissa, koneiden huolloissa tai urakoinnin käytössä. Jos tila tekee itse rehuista heinän ja kauran on kustannukset rehujen ostoista ja urakoinnista pienemmät, mutta konekustannukset suuremmat. Monet tallit ovat sijoittuneet kaupunkien läheisyyteen, eikä niillä ole käytössä omaa peltoalaa riittävästi omien rehujen tuotantoon. Tällöin heinäkin täytyy ostaa muualta, jolloin rehukustannukset ovat suuremmat. Kustannuksia ei kuitenkaan kerry koneiden huollosta ja uusimisesta tai urakoinnista samalla tavalla kuin omia peltoja hyödyntävillä yrityksillä.

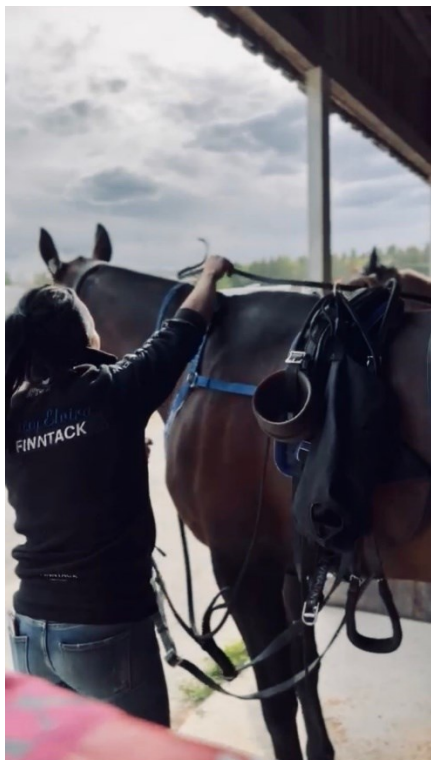
Muuttuvia kustannuksia hevosalan yrityksissä ovat muun muassa kuivikkeet ja pienhankinnat (Piili julkaisuaika tuntematon b). Kuivikkeista yleisimmät ovat turve, puru, kutteri ja olki (Hevoseni.fi

2012). Pienhankinnoilla tarkoitetaan varusteita, siivousvälineitä ja muita tarvikkeita. Edellä mainitut kustannukset muuttuvat samassa suhteessa tuotannon kanssa (Accountor Finago oy julkaisuaika tuntematon). Kiinteitä kustannuksia ovat rakennuksista ja koneista syntyvät kustannukset sekä vaikutukset ja puhelinkulut. Edellä mainitut kustannukset pysyvät samana, vaikka palvelun myynti heikkenisi. (Osaavayrittäjä 2024.)

Työkustannus on monissa hevosalan yrityksissä suurin kustannus. Työkustannus koostuu muun muassa työntekijöiden palkoista. Hevostilat ovat vielä vuonna 2024 hyvinkin käsityövoimaisia. Monilla muilla maatalouden tuotantosuunnilla on pystytty koneistamaan työnteko. Hevostalleilla karsinat siivotaan edelleen talikolla ja kottikärryillä (Hevoseni.fi 2012). Heinät jaetaan käsin paaleista laittamalla heinät kottikärryihin ja viemällä karsinoihin. Nykypäivänä on kehitelty paljon erilaisia työtä helpottavia menetelmiä, mutta ne usein vaativat suuren investoinnin, mihin tiloilla ei ole varaa. Karsinoiden siivoukseen on kehitelty muun muassa lantakuljetinta ja -imuria, mutta nämä vaativat rakenteellisia muutoksia talleihin ja on melkein mahdotonta toteuttaa vanhaan talliin.

Ruokintaa helpottavissa keksinnöissä on kohtuu hintaisia investointeja ja niihin on mahdollista saada myös investointitukea. On kehitelty erilaisia automaatteja niin heinille kuin väkirehuille. Vaikka automaattit täytyy täyttää käsin perinteisellä tavalla, automaattit helpottavat ja nopeuttavat tallin arkea. Esimerkiksi heinäautomaatin avulla pystyy tarjoilemaan hevosille päivän heinät säännöllisesti vuorokauden ympäri (Equine Innovations julkaisuaika tuntematon). Automaatin avulla jakokertoja tulee vain pari päivää kohden. Heinäautomaatti helpottaa arjen ratkaisuja niin pienillä kotitalleilla kuin suuremmisakin hevosalan yrityksissä (Equine Innovations julkaisuaika tuntematon). Samalla säästetään työajassa, kun käytävää ei tarvitse lakaista useampaa kertaa päivässä heinien jaon jälkeen.

Ravitalleilla työntekijän merkitys korostuu entistä enemmän. Ravitalilla kaikkien perustöiden lisäksi valmennushintaan kuuluu myös hevosten hoito ja ajaminen sekä ravikilpailuissa käyminen työpäivän jälkeen. Tallilla yhden työntekijän työllistää keksimäärin 6–8 hevosta (Hippolis julkaisuaika tuntematon). Toisin sanoen 24 hevosen ravitalilla täytyisi olla 3–4 hevostenhoitajaa valmentajan lisäksi (kuva 8). Tällöin työnteko ei olisi liian raskasta ja palvelu pystyisi olemaan hintansa arvoista. Ravitalleilla päivät myös venyvät hyvin pitkiksi ravikilpailuiden takia, jolloin kotona saatetaan olla vasta puolen yön jälkeen. Kun hevostenhoitajia on riittävästi, pystytään myös kierrättämään vapaapäiviä, jotta kaikki saavat olla vapaalla työehtosopimuksen mukaan. Harvoilla työvoiman määrä kuitenkin yltää ihanteelliseen huonon talouden takia.



KUVA 8. Hevosen valjastus (Säisä 2023)

Rehuihin käytetty raha on toiseksi suurin kustannuserä hevosalan yrityksissä. Hevosten ruokintaan kuuluu yleensä kuivaheinä, kaura ja muut väkirehut. Joillain talleilla hevosille syötetään myös esikuivattuasäilöheinää. Osa hevosalan yrityksistä tekee heinänsä itse, jolloin hinta koostuu koneiden käytöstä ja kunnossapidosta sekä muista kasvintuotannon tuotantopanoksista. Kasvinviljelyn tuotantopanoksia ovat muun muassa lannoitteet, siemenet ja pakkausmateriaalit. Itse tehdyille heinälle pystytään laskemaan hinta tuotantokustannuslaskelmaa käyttäen. Oman heinän hinnoittelulla saataisiin myös tarkempia tietoja hevostalouden kannattavuudesta tilakohtaisesti. Itse tuotetun kauran hinta määräytyy samalla periaatteella kuin heinän.

Tilat, jotka ostavat heinän muualta, pystyvät vaikuttamaan hintaan vain vähän. Ostoheinän hinta määräytyy sen mukaan, kuinka paljon heinää on tarjolla. Esimerkiksi satokauden säällä on paljon merkitystä. Jos sää on ollut epäsuotuisa viljelyn kannalta, on heinän hintakin korkeampi. Jos taas satovuosi on ollut hyvä voi hinta olla alhaisempi, koska heinäsaato on isompi kuin huonoina vuosina. (Piili julkaisuaika tuntematon a.) Ostoheinän hintaan vaikuttaa myös tuotantopanosten hinnat ja käyttö (Remes 2022). Lisäksi niihin laitetaan vielä pieni lisä, jotta viljelystä jäisi hieman palkkaakin. Heinän lisäksi tilat ostavat kauraa sekä muita väkirehujä ja lisäravinteita. Kauran hinta määräytyy kuten heinälläkin. Väkirehujen hintoihin vaikuttaa raaka-aineiden hinnat ja saatavuus. Useimmat väkirehut maksavat noin 30–50 €/säkki.

5 TAVOITE JA TOTEUTUS

5.1 Opinnäytetyön tavoite ja toteutus

Opinnäytetyön tavoitteena oli kerätä esimerkki- ja vertailuaineistoa hevostalouden tuotantokustannuslaskelmia varten. Aineisto on alan opiskelijoiden materiaalina heidän omien harjoituslaskelmien vertailuun. Aineisto julkaistaan Savonia-ammattikorkeakoulun Hevostalouden tuotantokustannus - blogissa. Opinnäytetyössä tarkasteltiin tarkemmin kahta yleisempää tuotantosuuntaa, täyshoitotallia ja ravihevosen valmennusta. Savonia-ammattikorkeakoulun blogissa on nähtävillä useampia hevostalouden tuotantosuuntia. Blogi on julkinen alusta, joten aineisto on myös muiden käytettävissä. Opinnäytetyön tarkoituksena on myös lisätä hevosalan yrittäjien tietämystä taloudesta ja antaa heillekin uutta tietoa ja vertailukohteita oman talouden tulkintaa.

Opinnäytetyössä on kaksi osiota, kirjallisuuskatsaus hevostaloudesta Suomessa sekä tuotantokustannuslaskelmien tekeminen. Kirjallisuuskatsauksen tarkoituksena on kertoa yleisesti hevostaloudesta Suomessa ja sen merkityksestä. Hevostalous itsessään on laaja käsite ja pitää sisällään monia eri aloja. Kokonaisuuden käsittelyn jälkeen keskitytään hevostalouden tuotantosuuntiin ja kerrotaan niistä pääpiirteet. Opinnäytetyö rajattiin kahteen yleisempään tuotantosuuntaan, hevosten täyshoitopalvelut ja ravihevosten valmennus. Hevostalouden lisäksi kirjallisuuskatsauksessa kerrotaan taloudesta. Pääpaino on kannattavuudessa ja sen kehittämisessä. Talouskatsauksessa kerrotaan myös kustannuksista ja tuotoista. Kappaleissa on peilattu kustannuksia ja tuottoja valittuihin tuotantosuuntiin. Kirjallisuus katsaus on rakentunut ja rajaukset tullut opinnäytetyön edetessä.

Tuotantokustannuslaskelmia varten etsittiin kohdetiloja. Kohdetiloilta haluttiin ammattimaista toimintaa. Oli myös tärkeää, että ne kuvaavat hyvin kyseistä tuotantosuuntaa. Kohdetiloja etsittiin internet-sivujen avulla sekä omien kontaktien suosittelamista tiloista. Tiloihin oltiin yhteydessä puhelimitse, jonka jälkeen lähetettiin sähköpostiin tarkemmat tiedot opinnäytetyöstä ja lähtötietojen keräyslomake (liite 1). Lomakkeen rakentamisessa käytettiin pohjana Hevostalouden tuotantokustannuslaskelmat – opinnäytetyössä käytettyä lomaketta. Lomakkeen opinnäytetyöhön tekivät Asukas Varpu ja Sahlström Jaana (2013). Alkuperäistä lomaketta muokattiin tähän opinnäytetyöhön sopivaksi.

Yrittäjät saivat rauhassa tutustua lomakkeeseen, jonka jälkeen sovittiin tilavierailu. Tilavierailulla tutustuttiin tilaan ja sen toimintaan. Tutustumiskierroksen jälkeen täytettiin lomake yhdessä. Kohdetiloilta kerättiin kirjanpidosta tärkeimmät tuotot ja kustannukset liittyen kyseiseen tuotantosuuntaan. Aineiston perusteella tiloille tehtiin tuotantokustannuslaskelma. Tuotantokustannuslaskelman pohjana käytettiin Savonia-ammattikorkeakoulun tuotantokustannuslaskelmapohjaa. Pohjan on tehnyt Savonia-ammattikorkeakoulun talousopettaja Hannu Viitala. Tuotantokustannuslaskelmien avulla tiloille määriteltiin tarkemmin muun muassa rehun käyttöä ja työn määrää. Tuotantokustannuslaskelmissa jaettiin tilalla olevien hevosryhmien mukaan muuttuvat kustannukset, yleiskustannukset sekä kiinteät kustannukset rakennuksista ja koneista.

Tuotantokustannuslaskelmapohjasta tiedot siirrettiin katetuottolaskelmapohjaan. Laskelmapohja on myös Savonia-ammattikorkeakoulun laskelmapohja, jonka on tehnyt Hannu Viitala. Tietoja siirrettäessä aloitettiin laskelmien muuttaminen, jotta laskelmista ei voi tunnistaa kohdetilaa.

Katetuottolaskelmapohjissa laskelmat ovat tiiviimmässä muodossa eikä niistä näe muun muassa kone ja rakennus erittelyä. Näistä pohjista laskelmat myös laitetaan Savonia-ammattikorkeakoulun Hevostalouden tuotantokustannuslaskelmat -blogiin.

Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä. Toiminnallisessa opinnäytetyössä on kaksi osiota, toiminnallinen osuus sekä prosessin dokumentointi (Airaksinen 2009). Tuotoksena työstä syntyy esimerkiksi konkreettinen tuote tai ohjeistus (Karelian opinnäytetyöryhmä julkaisuaika tuntematon). Tässä työssä tuotoksena on tuotantokustannuslaskelmien esimerkkiaineisto. Usein toiminnallisessa opinnäytetyössä on ulkopuolinen toimeksiantaja. (Karelian opinnäytetyöryhmä julkaisuaika tuntematon.) Opinnäytetyön toimeksiantaja on Savonia-ammattikorkeakoulu.

5.2 Katetuotto ja tuotantokustannuslaskenta

Katetuottolaskenta on työväline kannattavuuden kehityksessä (Enroth julkaisuaika tuntematon). Yritys pystyy katetuottolaskennan avulla vertailemaan nykyistä tuotantoa sen kehitysversioihin. Katetuottolaskennassa lasketaan tuotteen katetuotto eli myyntikate. Katetuotto kuvaa paljonko myydyin tuotteen hinnasta jää muuttuvien kustannusten jälkeen yritykselle. (Enroth julkaisuaika tuntematon.) Kun katetuotosta vähennetään kiinteät kustannukset, saadaan yrityksen tulos. Kun katetuotto on suurempi kuin kiinteät kustannukset, yrityksen tulos on voitollinen. Jos katetuotto ei kata kiinteitä kustannuksia on tulos tappiollinen. (Osaava yrittäjä julkaisuaika tuntematon.)

Tuotantokustannuslaskennalla lasketaan, kuinka paljon tuotteen tuottaminen maksaa. Laskennassa huomioidaan muuttuvat ja kiinteät kustannukset sekä työkustannus. Sen avulla voidaan löytää oikeat ratkaisut panos-tuotto –suhteen kannalta, jotta saadaan paras kate tuotteen tuottamisesta. Tuotantokustannuslaskenta auttaa tuottojen arvioimisessa kannattavuuden ylläpitämiseksi. Laskenta auttaa myös tunnistamaan eniten tilan taloudelliseen tulokseen vaikuttavat kustannuserät. (Viljalalan yhteistyöryhmä julkaisuaika tuntematon.)

5.3 Eettisyys

Opinnäytetyössä tehtiin tuotantokustannuslaskelmat aidoille hevosalan yrityksille. Laskelmien esittäminen työssä tehtiin anonyymisti eikä yritysten nimiä mainittu. Työssä ei mainittu kohdetilojen sijaintia tai muita tietoja, joista kohdetilat olisi voinut tunnistaa. Kohdetilojen perustietoja muutettiin laskelmia varten, mikä vaikuttaa laskelmien tulokseen. Tuotantokustannuslaskelmissa muuttuvat ja kiinteät kustannukset pidettiin samana kuin kohdetiloilla, mutta tuotteen hintaa muutettiin. Laskelmien rehukustannuksissa käytettiin markkinahintoja niiden vertailtavuuden takia. Ostorehujen hinnat ovat jälleenmyyjien hintoja, jotka katsottiin internetistä. Kohdetilojen talous vaikuttaa laskelmien perusteella kohtalaiselle. Tietojen muuttamisella on vaikutusta yritysten kannattavuuteen, mutta se ei vaikuta laskelmien käytettävyyteen esimerkkinä. Vertailua oman yrityksen ja esimerkkilaskelmien välillä voi tehdä, mutta vertailussa tulee olla kriittinen ja huomioida oman yrityksen toiminta.

Laskelmien oikeellisuuteen vaikuttaa lähtötietojen epätarkkuus. Kaikkia kustannuksia ei ollut saatavilla eriteltynä riittävällä tasolla, koska kirjanpito ei ole ollut riittävän tarkka laskemia varten. Rakennusten ja koneiden kustannukset ovat arvioita ja rakennusten hinnat ovat Maa- ja metsätalousministeriön asettamia ohjekustannuksia uusille rakennuksille. Koneiden hintoja etsittiin internetistä. Näin ollen laskelmat eivät ole tilakohtaisesti täysin luotettavia. Laskelmasta selviää kustannusrakenne ja

mihin kustannuksiin kuluu eniten rahaa. Tarkkoihin laskelmiin vaadittaisiin tarkempaa kirjanpitoa ja koneiden ja rakennusten todellisempia arvoja.

Oman yrityksen talouden seuranta ja kannattavuuden arviointia tulisi tehdä tasaisin väliajoin. Tuotantokustannuslaskelmien avulla pystyy kehittämään omaa talouttaan ja tietouttaan kustannuksista ja niiden suuruudesta. Kustannuserien tunnistamisella ja tuotteen oikealla hinnoittelulla saadaan varoja kehittää omaa toimintaa. Toiminnan kehittämällä saadaan parannettua yrityksen tarjoamaa palvelua ja hevosten hyvinvointia, kun investoinnit ja kehittämiskohteet mietitään oikein. Hevosalan yrityksille on yleistä kehityksen pysähtyminen huonon taloustilanteen takia. Tietämättömyys omasta taloudesta heijastuu myös hevosten hyvinvointiin. Säästöjä yritetään tehdä, mutta niitä tehdään väärissä paikoissa.

6 LASKELMAT KOHDETILOILLE

6.1 Kohdetilat

Opinnäytetyön kohdetiloina on kaksi aitoa toimivaa hevosalan yritystä. Tuotantosuuntina ovat täys-hoitotalli ja ravihevosen valmennus. Laskelmien esimerkkejä varten tilojen tietoja on muutettu niin, ettei niistä voi tunnistaa kohdetiloja. Hevostaloudessa tuet kohdistuvat peltoviljelyyn, joten niitä ei ole huomioitu laskelmissa. Rehujen hintoina on käytetty vertailukelpoisuuden vuoksi markkinahin-toja.

Tilan todellisten lukujen rinnalle on tehty myös vaihtoehtoinen laskelma, jossa palvelun laatua on kehitetty. Vaihtoehtoisessa laskelmassa tuotannon kehitys näkyy palvelun hinnan nousuna. Vaihto-ehdoisessa laskelmassa on pyritty saamaan tuotteelle kilpailukykyinen hinta, josta jäisi myös pää-omaa yrityksen kehittämiseen.

6.2 Täyshoitotalli

Laskelmien kohdetilalla on yhteensä 35 hevosta. Hevoset ovat yksityishenkilöiden omistamia. Asiak-kaat maksavat tilalle hevosten täyshoidosta, johon kuuluu karsinan siivous, ruokinta, hevosten tar-haus, liikunta-alueiden käyttö sekä yleisesti hevosten hyvinvoinnista huolehtiminen. Hevosten omis-tajat huolehtivat itse hevosten liikutuksesta ja kuljetuksista muun muassa kilpailuihin tai klinikalle. Myös hevosten mahdolliset lääkitsemiset ovat omistajan itse huolehdittavia, ellei toisin sovita yrittä-jän kanssa. Hevoset tuodaan tilalle täyshoitoon, koska omistajilla ei itsellä ole tiloja pitää hevosta.

Tuottoja hevosten täyshoidosta tulee asiakkaiden kuukausittaisista tallivuokrista. Tilalla tallivuokra on 435,48 €/kk (alv 0 %). Tallivuokraan kuuluu päivittäisen hevosen hoidon lisäksi heinä, kaura, kui-vikkeet ja muut muuttuvat kustannukset. Väkirehut, kengitykset ja mahdolliset lääkkeet täytyy hevo-sen omistajan maksaa itse. Tuotoksen määrä täyshoitohevosella on 12 kuukautta. Se tarkoittaa kuu-kausien määrää, jotka hevonen viettää täyshoidossa ja hevosen omistaja maksaa siltä ajalta talli-vuokraa. Täyshoitotallin tavoitteena on saada tallivuokra koko vuoden ajalta, jolloin tuotto olisi yh-teensä 5 226 € vuodessa hevosta kohden (kuva 9). Sivutuottoja tilalla ei tule.

TÄYSIHOITOHEVONEN			vuosi 2022			
Tuotot ja kustannukset lasketaan / hevonen / vuosi			Tavanomainen A		Tavanomainen B	
Alue C2	Yks.	Tav.om. á	Määrä	EUR	Määrä	EUR
Tuotot						
Täysihoidokuukausia/vuosi	kk	435	12	5226		
Täysihoidokuukausia/vuosi	kk	501			12	6010
Tuotot yhteensä						
				5226		6010

KUVA 9. Täyshoitotallin tuotot

Palvelun laadun kehittämiseksi tilalle investoidaan kävelytyskoneen. Kävelytyskoneeseen asiakkaat voivat laittaa hevoset kävelemään esimerkiksi kevyempinä liikutuspäivinä. Kävelytyskone säästää asiakkailta aikaa, kun hevosen voi laittaa kävelemään ja itse tehdä jotain muuta. Kävelytyskoneen hinnaksi on arvioitu 12 000 euroa. Jotta investointi olisi yrittäjälle kannattava, nostetaan tallivuokraa 15 %. Tallivuokran hinta on korotuksen jälkeen 500,80 €/kk (alv 0 %). Hoitokuukausien oletetaan pysyvän samana, jolloin tuottoja tulisi hevosta kohden vuodessa 6 010 €.

Muuttuvia kustannuksia hevosten täyshoidossa syntyy rehuista, kuivikkeista ja muista tallitarvikkeista. Rehukustannus on kustannuksista suurin. Harrastehevosen energian tarve on 86,6 MJ vuorokaudessa. Tämä vastaa noin 450–550 kiloisen kohtalaista työtä tekevän hevosen energiantarvetta. Harrastehevosen rehumäärät päivässä ovat noin 6,75 kuiva-aine kiloa kuivaheinää, 0,6 kiloa kauraa ja 0,11 kiloa kivennäistä. Hevosilla on myös mahdollisuus päästä laiduntamaan kesällä. Laidun heinä määräksi on arvioitu 171 kuiva-aine kiloa vuodessa hevosta kohden. Lisäksi hevosille syötetään täysrehua, mutta omistajat ostavat ne itse.

Tilalla on peltoa 28 hehtaaria, josta 22 hehtaaria on kuivaheinän viljelyssä. Laitumia tilalla on 6 hehtaaria, joita käytetään kesällä. Tilalla tuotetaan kuivaheinää 87 450 kuiva-aine kiloa vuodessa. Tilalla tuotettu kuivaheinä riittää hevosten ruokintaan. Tilalla ei ole peltoalaa kauran viljelyssä. Kauraa ostetaan tilalle vuodessa noin 8 000 kiloa. Kivennäistä tilalle ostetaan noin 1 300 kiloa vuodessa.

Muuttuvia kustannuksia tulee hevosta kohden vuodessa yhteensä 800 euroa (kuva 10). Muuttuviin kustannuksiin lasketaan rehut, muut muuttuvat kustannukset ja liikepääoman korko. Rehujen osuus muuttuvista kustannuksista on 509 euroa. Muihin muuttuviin kustannuksiin kuuluu kuivikkeet, tallin puhtaanapito ja muita tallitarvikkeita, jotka ovat yhteensä 260 euroa hevosta kohden. Liikepääoman korko on 32 euroa. Uudistusta ja eläinten ostoa sekä eläinpääoman korkoa ei laskelmassa huomioida, koska hevoset eivät ole yrityksen omistuksessa. Kävelytyskoneen hankinta ei vaikuta muuttuviin kustannuksiin, jolloin kehityslaskelmassa muuttuvat kustannukset ovat samat kuin nykytilanteessa.

TÄYSHOITOHEVONEN			vuosi 2022			
Muuttuvat kustannukset						
Heinä	kg ka	0,150	2464	370	2464	370
Esik. Säilörehu	kg ka	0,150				
Laidun	kg ka	0,150	171	26	171	26
Kaura	kg	0,330	189	62	189	62
Täysrehu	kg	0,440				
	kg					
Kivennäiset	kg	1,280	40	51	40	51
Muut muuttuvat kust.	€/eläin	259,54	1	260	1	260
Uudistus, eläinten ostot	€/eläin					
Eläinpääoman korko	0,05					
Liikepääoman määrä (20%)	0,20					
Liikepääoman korko (5 %)	0,05		636	32	636	32
Muuttuvat kustannukset yhteensä				800		800

KUVA 10. Täyshoitotallin muuttuvat kustannukset

Päivittäisiä töitä täyshoitotallilla ovat hevosten ruokinta ja tarhaus, karsinoiden siivous sekä tallin siisteyden ylläpitäminen (kuva 11). Hevosten ruokintaan kuuluu aikaa 151 minuuttia päivässä, kun hevoset saavat neljä kertaa päivässä heinät ja kolme kertaa väkirehut. Hevosten tarhaukseen puolestaan kuuluu aikaa 180 minuuttia päivässä. Ajassa on otettu huomioon loimituksen tarve vuoden ajan mukaan. Karsinoiden siivouksessa kestää 245 minuuttia päivässä. Ajassa on huomioitu karsinoiden kuivituksen tarve. Yleiseen siisteyteen kuuluu aikaa 252 minuuttia päivässä. Yhteensä tilalla menee aikaa kaikkien hevosten hoitoon 5285 tuntia vuodessa. Ajassa on otettu huomioon 5 prosentin hukka-aikalisä. Yhden hevosen hoitoon kuuluu tilalla aikaa 151 tuntia vuodessa.

Työmenekin erittely (päätuotanto)			35,0	eläinmäärä
Täyshoitohetken	min / vrk	h / vuosi		
Karsinoiden siivous	245,0	1490	42,6	h/eläin/vuosi
ruokinta	151,0	919	26,2	h/eläin/vuosi
Tarhaus	180,0	1095	31,3	h/eläin/vuosi
Yleinen siisteys	252,0	1533	43,8	h/eläin/vuosi
yhteensä	827,9	5036	144	h/eläin/vuosi
hukka-aikalisä	5 %	5 %		
yhteensä	869	5288	151	h/eläin/vuosi

KUVA 11. Täyshoitotallin työmenekin erittely

Tilalla työskentelee yrittäjän lisäksi yksi kokoaikainen työntekijä kuusi tuntia päivässä viiden päivän ajan viikossa. Työntekijän palkka on 11,73 € tunnilta ilman sivukuluja. Työntekijän tehtäviin kuuluu karsinoiden siivous, hevosten ruokinta sekä tarhaus ja talliympäristön siisteydestä huolehtiminen. Hevosta kohden työntekijän työtunnit vuodessa ovat 40 tuntia (kuva 12). Tällöin palkkakustannus ilman sivukuluja on yhteensä 472 € hevosta kohden vuodessa. Yrittäjän oma työpanos on vuodessa 111 tuntia hevosta kohden, mikä on 17,5 € tuntipalkkavaatimuksella 1 939 € vuodessa. Yhteensä yrittäjän ja työntekijän työkustannus on 2 412 € vuodessa hevosta kohden.

Yrittäjä	h	17,5	111	1943	111	1943
Työntekijä	h	11,7	40	469	40	469
Työkustannus				2412		2412

KUVA 12. Täyshoitotallin työkustannus

Kiinteitä kustannuksia tilalla muodostuu koneista, rakennuksista sekä yleiskustannuksista. Tilalla on 35 hevosen talli, joka on rakennettu noin vuonna 1990 ja siihen on tehty peruskorjaus ja laajennus 2008. Pihassa on myös useampia varastoja. Lisäksi tilalla on maneesi ja kenttä, jotka on rakennettu tallin kanssa samoihin aikoihin. Hevosille on myös isot tarhat ja hyviä maastoreittejä käytettävissä. Koneita tilalla on traktori ja joitain peltoviljelykoneita. Yleiskustannuksia tilalla tulee vakuutuksista, sähköstä, vesimaksuista, jätemaksuista, puhelinkustannuksista sekä muista yleiskustannuksista.

Suurimmat kiinteät kustannukset syntyvät rakennuksista, 1 170 € vuodessa hevosta kohden (kuva 13). Rakennusten poisto on 486 €, kunnossapito ja vakuutukset 214 € ja korko rakennusten pääomalle 470 €. Kävelytyskone investoinnin jälkeen rakennusten kustannukset hieman nousevat. Rakennusten poisto on investoinnin jälkeen 498 €, kunnossapito ja vakuutukset 218 € ja korko rakennusten pääomalle 487 €. Yhteensä rakennusten kustannukset ovat 1 203 € hevosta kohden vuodessa.

Kone-, rakennus- ja yleiskustannukset					
Konepoistot	yks	257	1	257	257
Korko konepääomalle	yks	0,05	2400	120	120
Koneiden kunn.pito ja vak.	yks	40	1	40	40
Konekustannukset yhteensä				417	417
Rakennuspoistot	yks	486	1	486	498
Korko rakennuspääomalle	yks	0,05	9400	470	487
Rakenn. kunn.pito ja vak.		214	1	214	218
Rakennuskustannukset yhteensä				1170	1203
Yleiskustannukset				751	751
Kone-, rakennus- ja yleiskustannukset				2338	2371

KUVA 13. Täyshoitotaallin kiinteät kustannukset

Konekustannuksia tulee yhteensä 417 € hevosta kohden vuodessa. Konepoistot ovat 257 €, kunnossapito ja vakuutukset 40 € ja korko konepääomalle 120 € vuodessa hevosta kohden. Yleiskustannukset ovat 751 euroa hevosta kohden vuodessa. Kone ja yleiskustannuksiin investointi ei vaikuta.

Täyshoitoherosen tuotantokustannus on 5 550 € vuodessa (kuva 14). Muuttuvien kustannusten osuus on 800 €. Työkustannus on 2 014 € ja kiinteät kustannukset ovat 2 338 €. Kun tuotoista vähennetään kustannukset, saadaan tulokseksi -324 € eli tulos on tappiollinen. Pitkällä aika välillä tappiollinen tuotanto vaikuttaa kannattavuuteen huomattavasti, jos ei tehdä parannustoimenpiteitä. Kannattavuuskerroin tilalla on 0,87, jolloin yrittäjän palkkavaatimus sekä oman pääoman korkovaatimus täyttyvät 87-prosenttisesti. Koska kannattavuus kerroin ei ole suurempi kuin 1, palkkavaatimus ja oman pääoman korkovaatimus jäävät hieman vajaaksi.

		yht. €/eläin	yht. €/eläin
Täyshoitoherosen tuotantokustannus		5550	5583
Nettovoitto/tappio		-324	427
Pääoma yhteensä / eläin	määrä, korko	12436	12836
Yrittäjätulo, kun vieras pääoma = 0€		2240	3008
Kannattavuuskerroin (rehut markkinahinnoin)		0,87	1,17

KUVA 14. Täyshoitotallin tuotantokustannus

Kehitysversiona tuotantokustannus on 5 583 €. Muuttuvien kustannusten osuus on 800 €. Työkustannus on 2 412 € ja kiinteät kustannukset 2 371 €. Kun tuotoista vähennetään kustannukset,

saadaan tulokseksi 427 € eli tulos on voitollinen. Kannattavuuskerroin on 1,17 eli yrittäjän palkka-vaatimus ja oman pääoman korkovaatimus täyttyvät 117-prosenttisesti. Investoinnin kannattavuus tilalla näkyy tuloksessa hieman viiveellä, jos investointiin joudutaan ottamaan lainaa. Pitkällä aika välillä investointi on kuitenkin kannattava ja peruste hintojen nostolle, jolloin saadaan parempi tuotto hevosta kohden.

6.3 Ravihevosen valmennus

Kohdetilana on ravihevosen valmennukseen erikoistunut yritys. Tallilla on valmennuksessa yhteensä 26 hevosta, joista 18 on ravihevosta, kuusi opetuksessa olevaa varsaa ja kaksi omaa ravihevosta. Laskelmissa käsitellään ainoastaan valmennukseen tuotuja ravihevosta. Asiakkaat ovat tuoneet hevoset valmennukseen ammattivalmentajalle, koska omat taidot tai resurssit eivät ole riittävät. Asiakkaat maksavat yritykselle hevosen valmennuksesta ja mahdollisista kilpailumatkoista.

Tuottoja ravihevosen valmennuksesta syntyy omistajien kuukausittain maksamista valmennusmaksuista. Valmennusmaksu kohdetilalla on 645,16 €/kk (alv 0 %). Valmennusmaksuun kuuluu hevosen ylläpito. Ylläpito sisältää hevosen valmennuksen, hoidon sekä muuttuvia kustannuksia kuten kuivikkeet, heinät, väkirehut ja peruskengityksen. Mahdolliset eläinlääkärikulut hevosen omistaja maksaa itse. Tuotos ravihevosten valmennuksessa on 12 kuukautta. Se tarkoittaa kuukausien määrää, jotka hevonen viettää valmennuksessa ja hevosten omistajat maksavat siltä ajalta valmennusmaksua. Tävoitteena on saada valmennusmaksu koko vuoden ajalta, jolloin tuotot olisivat yhteensä 7 742 € vuodessa hevosta kohden (kuva 15).

RAVIHEVOSEN VALMENNUS		vuosi 2022				
Tuotot ja kustannukset lasketaan / hevonen / vuosi						
Alue C2	Yks.	Tav.om. ä	Tavanomainen A		Tavanomainen B	
			Määrä	EUR	Määrä	EUR
Tuotot						
Valmennuskuukausia/vuosi	kk	645	12	7742		
Valmennuskuukausia/vuosi	kk	710			12	8516
Tuet						
Tuotot yhteensä						
			7742		8516	

KUVA 15. Tuotot ravihevosen valmennuksesta

Palvelun laadun kehittämiseksi tilalle palkataan toinen työntekijä. Palkattu työntekijä parantaa hevosten hoidon laatua, kun työkuormitus ei ole niin suuri henkilöä kohden. Samalla hevosten hyvinvointi lisääntyy, kun pystytään antamaan parempaa yksilöityä hoitoa hevosille. Myös hevosten ajaminen helpottuu ja aikaa jää enemmän, joka taas parantaa mahdollisuuksia menestyä ravikilpailuissa. Palvelun hintaan nostetaan 10 %, jolloin palvelun hinnaksi tulee 709,68 €/kk. Kilometrikorvausten pysyessä samassa tulee tuottoa vuodessa 8516 € hevosta kohden.

Muuttuvia kustannuksia ravihevosen valmennuksesta tulee rehuista, kuivikkeista, kengityksestä ja muista tarvikkeista. Suurin kustannus on rehut. Ravihevosen energiantarve on noin 90–95 MJ vuorokaudessa. Se vastaa noin 450–550 kiloisen kohtalaista tai raskasta työtä tekevän hevosen energiantarvetta. Valmennuksessa olevan ravihevosen rehumäärät päivässä ovat noin 7,88 kuiva-aine kiloa kuivaheinää, 2,5 kiloa kauraa ja 1,5 kiloa täysrehua. Lisäksi annetaan kivennäistä noin 0,06 kiloa.

Tilalla on viljelyksessä peltoa 25 hehtaaria, josta tuotetaan suurin osa hevosten ruokintaan käytettävä kuivaheinä. Peltoalasta 5 hehtaaria on laitumia, joita käytetään kesällä hevosten laidunnukseen. Tilalla tuotetaan kuivaheinää 49 800 kuiva-aine kiloa vuodessa. Määrä ei täysin riitä kaikkien hevosten ruokintaan koko vuodeksi, joten loput kuivaheinästä täytyy ostaa lähitiloilta 20 000 kuiva-aine kiloa vuodessa. Tilan peltoala ei myöskään riitä kauran tuotantoon, joten sitä ostetaan lähitiloilta 12 500 kiloa vuodessa. Muita ostorehujia ovat täysrehut, joita ostetaan 8 700 kiloa vuodessa ja kivennäistä ostetaan 600 kiloa vuodessa.

Muuttuvia kustannuksia muodostuu hevosta kohden yhteensä 2 727 € vuodessa (kuva 16). Muuttuviin kustannuksiin lasketaan rehut, muut muuttuvat kustannukset sekä liikepääoman korko. Rehujen osuus muuttuvista kustannuksista on 1 065 €. Muihin muuttuviin kustannuksiin kuuluvat kuivikkeet, kengitys tarvikkeet, varusteet, tallin puhtaanapito ja muita tarvikkeita talliin, jotka ovat yhteensä 1 561 € hevosta kohden. Liikepääoman korko on 69 €. Uudistusta ja eläinten ostoa sekä eläintenpääomakorkoa ei laskelmassa huomioida, koska hevoset eivät ole yrityksen omistuksessa. Kehitysversion liikepääoman korko nousee 74 €, jolloin muuttuvat kustannukset ovat yhteensä 2 731 € hevosta kohden, kun muut muuttuvat kustannukset pysyvät samana.

Muuttuvat kustannukset						
Heinä	kg ka	0,150	2878	432	2878	432
Esik. Säilörehu	kg ka	0,150				
Laidun	kg ka	0,150	280	42	280	42
Kaura	kg	0,330	548	181	548	181
Täysrehu	kg	1,125	365	411	365	411
	kg					
Kivennäiset	kg	1,430	22	31	22	31
Muut muuttuvat kust.	€/eläin	1561,00	1	1561	1	1561
Uudistus, eläinten ostot	€/eläin					
Eläinpääoman korko	0,05					
Liikepääoman määrä (20%)	0,20					
Liikepääoman korko (5 %)	0,05		1379	69	1473	74
Muuttuvat kustannukset yhteensä				2727		2731

KUVA 16. Muuttuvat kustannukset ravihevosen valmennuksessa

Päivittäisiä töitä ravitallilla ovat hevosten ruokinta ja tarhaus, karsinoiden siivous, tallin siisteyden ylläpitäminen sekä hevosten ajaminen ja hoito. Hevosten ruokintaan kuluu aikaa 145 minuuttia päivässä, kun hevoset saavat neljä kertaa päivässä heinät ja kolme kertaa väkirehut. Hevosten tarhaukseen kuluu aikaa 83 minuuttia päivässä (kuva 17). Ajassa on otettu huomioon loimituksen tarve vuoden ajan mukaan. Karsinoiden siivouksessa ja yleisessä siisteydessä kuluu aikaa 210 minuuttia

päivässä. Ajassa on huomioitu karsinoiden kuivituksen tarve. Hevosten ajamiseen kuluu aikaa 311 minuuttia päivässä. Yhteensä tilalla menee aikaa kaikkien hevosten hoitoon 6 911 tuntia vuodessa. Valmennuksessa olevien ravihevosten hoitoon tästä menee 4 785 tuntia vuodessa. Ajassa on otettu huomioon 5 prosentin hukka-aikalisä. Yhden hevosen hoitoon tilalla menee aikaa 266 tuntia vuodessa.

Työmenekin erittely (päätuotanto)			18,0	eläinmäärä
Ravihevokset	min / vrk	h / vuosi		
Siivous/yleinen siisteys	209,1	1272	70,7	h/eläin/vuosi
ruokinta	145,4	884	49,1	h/eläin/vuosi
Ajo ja hoito	311,5	1895	105,3	h/eläin/vuosi
Tarhaus	83,1	505	28,1	h/eläin/vuosi
yhteensä	749,1	4557	253	h/eläin/vuosi
hukka-aikalisä	5 %	5 %		
yhteensä	787	4785	266	h/eläin/vuosi

KUVA 17. Työmenekin jakautuminen

Tilalla työskentelee yrittäjien lisäksi yksi työntekijä. Työntekijän tuntipalkka on 11,70 € ilman sivukuluja. Hän työskentelee tilalla viisi päivää viikossa kahdeksan tunnin ajan päivässä. Työntekijän tehtäviin kuuluu karsinoiden siivous, hevosten ruokinta sekä tarhaus, talliympäristön siisteydestä huolehtiminen sekä hevosten ajaminen ja hoito. Hevosta kohden työntekijän työtunnit vuodessa ovat yhteensä 72 tuntia. Tällöin palkkakustannus ilman sivukuluja on yhteensä 842 € hevosta kohden (kuva 18). Yrittäjien oma työpanos on vuodessa yhteensä 194 tuntia hevosta kohden, mikä on 17,5 € tuntipalkkavaatimuksella 3 395 € vuodessa. Yhteensä yrittäjien ja työntekijän työkustannus on 4 237 € vuodessa hevosta kohden.

Yrittäjä	h	17,5	194	3395	194	3395
Työntekijä	h	11,7	72	842	112	1310
Työkustannus				4237		4705

KUVA 18. Työkustannus ravihevosen valmennuksessa

Palvelun kehittämiseksi tilalle palkataan yksi työntekijä lisää. Työntekijä tekee tilalle töitä viisi tuntia päivässä viitenä päivänä viikossa. Uusi työntekijä lisää työaikaan 40 tuntia hevosta kohden, jolloin yhteensä hevosta kohden tehtyä työtä on 306 tuntia vuodessa. Työntekijöiden palkkakustannus hevosta kohden on 1 310 € vuodessa. Yhteensä palkkakustannus on 4 705 € hevosta kohden vuodessa.

Kiinteitä kustannuksia yrityksessä muodostuu koneista, rakennuksista ja yleiskustannuksista. Tilalla on vanhaan navettaan tehty talli sekä harjoitusrata ja hevosille isot tarhat. Koneita tilalla on traktori, jolla huolletaan harjoitusrataa sekä hevosauto. Yleiskustannuksia tilalla on vakuutukset, sähkö, jätemaksut sekä puhelin-kustannukset.

Suurimmat kiinteät kustannukset syntyvät yleiskustannuksista Yleiskustannukset ovat 800 € hevosta kohden vuodessa. Rakennuskustannukset ovat 202 € vuodessa hevosta kohden. Rakennustenpoisto on 82 €, kunnossapito ja vakuutukset 56 € ja korko rakennuspääomalle 64 €. Konekustannuksia tulee yhteensä 202 € hevosta kohden vuodessa. Konepoistot ovat 140 €, kunnossapito ja vakuutukset 32 € ja korko konepääomalle 30 € vuodessa hevosta kohden. Kiinteisiin kustannuksiin työntekijän palkkaaminen ei vaikuta.

Kone-, rakennus- ja yleiskustannukset					
Konepoistot	yks	164	1	164	164
Korko konepääomalle	yks	0,05	920	46	46
Koneiden kunn.pito ja vak.	yks	37	1	37	37
Konekustannukset yhteensä				247	247
Rakennuspoistot	yks	15	1	15	15
Korko rakennuspääomalle	yks	0,05	2000	100	100
Rakenn. kunn.pito ja vak.		66	1	66	66
Rakennuskustannukset yhteensä				181	181
Yleiskustannukset				378	378
Kone-, rakennus- ja yleiskustannukset				806	806

KUVA 19. Kiinteät kustannukset ravihevosen valmennuksessa

Tuotantokustannus hevosta kohden vuodessa on 7 770 € (kuva 20). Muuttuvien kustannusten osuus on 2 727 €. Työkustannus on 4 237 € ja kiinteät kustannukset ovat 806 €. Kun tuotoista vähennetään kustannukset, saadaan tulokseksi -28 € eli tulos on tappiollinen. Kannattavuuskerroin on 0,99 eli yrittäjän palkkavaatimus ja oman pääoman korkovaatimus täyttyvät 99-prosenttisesti. Kannattavuuskerroin on hyvä ja pienillä toimenpiteillä sen saisi yli 1, jolloin palkkavaatimus ja oman pääoman vaatimus täyttyisivät kokonaan

		yht. €/eläin	yht. €/eläin
Ravihevosen tuotantokustannus		7770	8243
Nettovoitto/tappio		-28	274
Pääoma yhteensä / eläin	määrä, korko	4299	4393
Yrittäjätulo, kun vieras pääoma = 0€		3582	3888
Kannattavuuskerroin (rehut markkinahinnoin)		0,99	1,08

KUVA 20. Tuotantokustannus ravihevosen valmennuksesta

Kehitysversiossa tuotantokustannus on 8 243 €. Muuttuvien kustannusten osuus on 2 731 €. Työkustannus on 4 705 € ja kiinteät kustannukset 806 €. Kun tuotoista vähennetään kustannukset, saadaan tulokseksi 274 € eli tulos on voitollinen. Kannattavuuskerroin on työntekijän palkkauksen jälkeen 1,08 eli yrittäjän palkkavaatimus ja oman pääoman korkovaatimus täyttyvät 108-prosenttisesti.

7 TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tavoitteena opinnäytetyössä oli kerätä aineistoa kahden tuotantosuunnan, täyshoitotallin ja ravihevosen valmennuksesta, tuotantokustannuslaskelmia varten. Aineiston on tarkoitus olla alan opiskelijoiden käytettävissä harjoitustöiden vertailu- ja esimerkkiaineistona. Tavoite opinnäytetyön toteutuksessa onnistui kohtalaisesti. Opinnäytetyötä varten kerättiin aineistoa kahdelta hevosalan yritykseltä. Aineiston pohjalta yrityksille tehtiin tuotantokustannuslaskelmia yksi laskelma tuotantosuuntaa kohden. Yritysten tuotantosuunniksi valikoitui täyshoitopalvelut sekä ravihevosen valmentaminen. Laskelmissa käytettiin tiloilta kerättyjä kirjanpitolietoja sekä kone- ja rakennuskantaa. Laskelmien tuloksia ja aineistoa voidaan käyttää malleina muiden tilojen laskelmien teossa. Esimerkkilaskelmien avulla voidaan myös parantaa omien laskelmien käyttökelpoisuutta ja luotettavuutta. Esimerkkilaskelmien aineistoa tulee kuitenkin käyttää kriittisesti, koska jokaisella tilalla on erilainen tuotto ja kustannusrakenne.

Kohdetilojen laskelmia esitellään työssä anonymisti. Tämän takia tilojen perustietoja ja talouslukuja on hieman muuteltu. Tiloilta kerätty aineisto oli puutteellista eikä tarkkoja lukuja kaikista kustannuksista ollut saatavilla. Rehujen hintoina käytettiin markkinahintoja, jotta laskelmat olisivat vertailtavissa paremmin. Tiloilla ei myöskään ollut tarkkaa tietoa itsetuotetun heinän hinnasta, joten markkinahinnat olivat paras vaihtoehto. Ostorehujen kohdalla jouduttiin soveltamaan enemmän, koska kirjanpidossa ei ollut tarkkaa erittelyä, paljonko mikäkin rehu on maksanut. Ostorehujen hinnat etsittiin internetistä, jotta saataisiin rehukustannukset tarkemmiksi.

Kohdetilojen rakennukset ja koneet ovat vanhoja, eikä niiden ostohinnoista ollut tarkkoja tietoja. Rakennusten hintojen määrittämisessä on käytetty Maa- ja metsätalousministeriön asettamia ohjekustannuksia. Koneiden hintoja etsittiin myynnissä olevien hinnoista. Jos koneiden todelliset hinnat olivat tiedossa, on käytetty niitä. Tiloilta ei myöskään saanut kunnon erittelyä muista tarvikkeista. Tarkimmat kustannukset olivat kuivikkeet, polttoaineet ja viljelyn tuotantopanokset. Koska kustannuksia on jouduttu soveltamaan paljon, eivät laskelmat ole tilakohtaisesti tarkkoja. Tämä vaikuttaa laskelmien luotettavuuteen eikä niistä saa tarkkaa kuvaa kohdetilan tämänhetkisestä taloudesta.

Täyshoitotallin tuotantokustannuslaskelmassa kohdetila on 35 hevosen talli. Tallivuokra tilalla on 465,48 € (alv. 0 %). Sivutuottoja tilalla ei ole huomioitu. Hevoset ovat tallissa 12 kuukautta vuodessa, joka on täyshoitohevosen tuotos. Tuottoja hevosta kohden tilalla muodostuu 5 226 € vuodessa. Jotta tilan kannattavuutta saataisiin pitkällä tähtäimellä paremmaksi, tilalle hankitaan kävelytyskone. Kävelytyskoneen tarkoituksena on parantaa hevosten hyvinvointia ja helpottaa asiakkaiden hevosten liikutusta. Samalla kävelytyskone nostaa palvelun arvoa. Kävelytyskoneen hankinnan myötä tallivuokraa korotetaan 15 prosenttia, jolloin tallivuokran uusi hinta on 500,80 €/kk (alv. 0 %). Tuottoja tulee hevosta kohden vuodessa yhteensä 6 010 €.

Tuotantokustannus hevosta kohden vuodessa on 5 550 €. Muuttuvien kustannusten osuus on 800 €. Työkustannus on 2 014 € ja kiinteät kustannukset ovat 2 338 €. Kun tuotoista vähennetään kustannukset, saadaan tulokseksi -324 € eli tulos on tappiollinen. Kannattavuuskerroin on 0,87 eli yrittäjän palkkavaatimus ja oman pääoman korkovaatimus täytyvät 87-prosenttisesti. Kehitysversiossa tuotantokustannus on 5 583 €. Muuttuvien kustannusten osuus on 800 e. Työkustannus on 2 412 € ja

kiinteät kustannukset 2 371 €. Kun tuotoista vähennetään kustannukset, saadaan tulokseksi 427 € eli tulos on voitollinen. Kannattavuuskerroin on investoinnin jälkeen 1,17 eli yrittäjän palkkavaatimus ja oman pääoman korkovaatimus täyttyvät 117-prosenttisesti.

Laskennallisesti investoinnilla ja hintojen nostamisella saa tilan kannattavuutta parannettua. Investoinnilla voi alkuun olla negatiivinen vaikutus riippuen rahoitetaanko investointi itse vai ulkopuolisella rahoituksella. Pitkällä aika välillä tilan kehittäminen on kuitenkin tärkeää, jotta toiminta ja palvelu pysyvät laadukkaana. Hintojen nostamisessa täytyy kuitenkin olla varovainen. Joskus asiakkaat voivat säikähtää hintojen nostoa ja viedä hevosen muualle. Kun tallin kapasiteetti ei ole kokonaan käytössä, on sillä vaikutusta tilan kannattavuuteen. Vaikka muuttuvat kustannukset voivat pienentyä, kiinteät kustannukset eivät pienene. Hintojen nostolle on hyvä olla peruste, joka tämän tilan kehitysversiona on kävelytuskoneen hankinta. Investointia tulee kuitenkin harkita tarkasti ja miettiä onko sille riittävästi käyttöä.

Ravitallin tuotantokustannuslaskelmassa kohdetilana on 26 hevosen talli. Valmennuksessa tilalla on 18 hevosta. Valmennusmaksu tilalla on 645,16 €/kk (alv 0 %). Hevoset ovat valmennuksessa 12 kuukautta vuodessa. Tuottoja hevosta kohden tulee yhteensä 7 742 € vuodessa. Jotta palvelua kehitettäisiin paremmaksi, palkataan tilalle toinen työntekijä. Työntekijän palkkauksen myötä hintoja nostetaan 10 %, jolloin hinta on 709,68 €/kk (alv 0 %). Kilometrikorvauksen pysyessä samana tuottoja tulee yhteensä 8 516 € vuodessa.

Tuotantokustannus hevosta kohden vuodessa on 7 770 €. Muuttuvien kustannusten osuus on 2 727 €. Työkustannus on 4 237 € ja kiinteät kustannukset ovat 806 €. Kun tuotoista vähennetään kustannukset, saadaan tulokseksi -28 € eli tulos on tappiollinen. Kannattavuuskerroin on 0,99 eli yrittäjän palkkavaatimus ja oman pääoman korkovaatimus täyttyvät 99-prosenttisesti. Kehitysversiona tuotantokustannus on 8 243 €. Muuttuvien kustannusten osuus on 2 731 €. Työkustannus on 4 705 € ja kiinteät kustannukset 806 €. Kun tuotoista vähennetään kustannukset, saadaan tulokseksi 274 € eli tulos on voitollinen. Kannattavuuskerroin on työntekijän palkkauksen jälkeen 1,0,8 eli yrittäjän palkkavaatimus ja oman pääoman korkovaatimus täyttyvät 108-prosenttisesti.

Tilan kannattavuus on hyvällä tasolla ennen toisen työntekijän palkkaustakin eikä hintojen nosto olisi niin tarpeellinen, koska kustannusten karsimisella saisi kannattavuutta parannettua. Uuden työntekijän myötä tilalla pystytään hoitamaan hevoset paremmin, mikä taas lisää niiden hyvinvointia. Kun tilalla pystytään keskittymään hevosten hyvinvointiin enemmän, hevosilla on paremmat mahdollisuudet pärjätä ravikilpailuissa. Hyvät tulokset kilpailuista pitävät asiakkaat tyytyväisinä ja valmentajan maine paranee. Hyvä maine on hevosalalla tärkeä. Sana kiertää hevosten omistajien keskuudessa ja omistajille on hevosten hyvinvointi tärkeää. Jos hevosia ei hoideta tilalla hyvin ei tilalla kohta ole enää asiakkaita. Kun tallin kapasiteetti on vajaassa käytössä, sillä on suuri vaikutus kannattavuuteen. Hevoskohtainen ja hyvinvointi edellä menevä valmennus antaa hyvän maineen valmentajalle ja halukkaita valmennukseen voi olla jonoksi asti. Hyvä maine auttaa myös muissa tuotantosuunnissa kuin ravihevosen valmennuksessa.

Esimerkkilaskelmia tehdessä huomaa kirjanpidon tärkeyden. Kustannusten ja tuottojen tarkka erittely auttaa saamaan luotettavampia laskelmia. Kirjanpidon suurpiirteisyyden takia ei kuitenkaan

kannata jättää laskelmia tekemättä omalle tilalle, vaan etsiä kehityskohteita kirjanpidosta. Suurpiirteisistä laskelmistakin on enemmän hyötyä kuin jättää laskelmat kokonaan tekemättä. Laskelmista voi löytyä kannattavuuteen vaikuttavia tekijöitä. Näitä tekijöitä on mahdollista tarkentaa paremmalla kirjanpidolla ja samalla saadaan luotettavampia laskelmia. Samalla pystytään kehittämään tuotantoa, koska kiinnitetään enemmän huomiota rahavirtoihin ja pystytään toimimaan taloudellisemmin ja kustannustietoisemmin.

8 POHDINTA

Opinnäytetyön tavoite oli kerätä vertailu- ja esimerkkiaineistoa täyshoitotallin ja ravihevosen valmennuksen tuotantokustannuslaskelmia varten. Tavoite opinnäytetyössä onnistui kohtalaisesti. Tuotantokustannuslaskelmia varten saatiin hyvää materiaalia ja esimerkkejä. Kohdetilojen laskelmista tuli kannattavampia mitä yrittäjien puheita sai ymmärtää tilavierailun aikana. Yrittäjät itse pitivät tiloja enemmän kannattamattomina, mutta taloudellisesti toimeen tulevina. Esimerkkilaskelmia jouduttiin muokkaamaan, jottei tilat olisi tunnistettavissa. Muokkaus vaikutti tilojen laskelmiin positiivisesti ja antaa niistä hieman epärealistisen kuvan. Laskelmia voisi pitää versiona, mistä näkee, kuinka tilojen tulisi toimia tai kehittyä, jotta tilan kannattavuus kasvaisi. Tämänhetkisen taloustilanteen näkemiseksi vaadittaisiin tarkempia laskelmia. Laskelmista saatuja tuloksia pystyy hyödyntämään esimerkkinä tuotantokustannuslaskelman rakenteesta ja huomioitavista kustannuksista ja tuotoista.

Opinnäytetyön prosessissa oli vaikeuksia saada riittävästi tiloja mukaan. Talous on hevosalan yrityksissä hieman vaiettu aihe eivätkä kaikki tykkää puhua taloudestaan. Koska kohdetilojen löytäminen oli haastavaa, jouduttiin jättämään yksi tuotantosuunta pois. Tiloja piti olla myös enemmän tuotantosuuntaa kohden, mutta tiloja oli vaikea saada enää kiinni ensimmäisen puhelun jälkeen. Tilat saattoivat perääntyä sen jälkeen, kun näkivät mitä tietoja tarvitaan laskelmien tekoa varten. Ajankohta saattoi myös olla hankala ja kiireinen yrittäjille.

Hevosalan yrityksiä ajatellaan kannattamattomina hyvinkin usein, etenkin yrittäjien toimesta. Alalle mahtuu kuitenkin monenlaisia yrityksiä niin tuotantosuunnaltaan kuin myös taloustilanteeltaan. Se on totta, että monet yritykset kamppailevat rahojen riittävyydestä, etenkin tuotantopanosten kuten rehujen ja kuivikkeiden hintojen nousun myötä. Monikaan yrittäjä ei kuitenkaan tunnu olevan valmis pyytämään apua muun muassa asiantuntijoilta taloustilanteeseensa. Tai jos apua pyydetään, ollaanko oikeasti kuitenkaan valmiita tekemään mitään tilanteen parantamiseksi. Sen sijaan, että yleistettäisiin hevosalous kannattamattomaksi maatalouden tuotantosuunnaksi, tulisi miettiä, miten hevostaloudesta saataisiin kannattavampaa. Monet tuovat asian esille, mutta tekoja näkee harvoin. Tilat, jotka ovat taloudellisesti kannattavia voisivat tuoda enemmän yritysten kannattavuutta esille, jotta kehittymisestä halukkaat voisivat ottaa heistä esimerkkiä.

Yrityksen kannattavuutta miettiessä, yrittäjät monesti unohtavat yksityistalouden menot. Kun pankkitilillä ei ole rahaa usein mielletään, ettei yritys tuota tarpeeksi. Joissain tapauksissa rahat ovat voineet kuitenkin mennä yksityistalouteen. Tästä syystä olisi hyvä olla yrityksellä oma tili, josta siirretään ajoittain yksityistilille itselle kuuluva palkka. Näin ei sekoittuisi yrityksen rahat ja yksityistalouden rahat. Eri tilit auttaisivat myös kirjanpidon hallinnassa. Kustannuksien tarkastelussa ja kohdentamisessa kirjanpidolla on suuri merkitys. Jos kirjanpitoa ei tehdä tarkasti, on vaikea erottaa mihin rahat menevät. Esimerkiksi jos kuivikkeet laitetaan muihin maatalouden menoihin, ei pysty tietämään paljonko kuivikkeisiin on kulunut rahaa.

Opinnäytetyön laskelmistakin huomaa, että pienillä teoilla saataisiin kannattavuutta parannettua. Aina kannattavuuden parantamiseen ei tarvitse investointia tai lisätyövoimaa. Kannattavuuden parantamiseksi voi riittää tallin kapasiteetin täyttäminen. Yrittäjille hevoset ovat samalla harrastus ja työ, joten omasta tallista löytyy myös omia hevosia. Yrittäjän omat hevoset syövät kannattavuutta,

jos tuotteen hinnassa ei ole huomioitu omien hevosten tuotantopanosten kulutusta. Omat hevoset syövät myös tallin kapasiteettia eikä myynti ole korkeimmillaan.

Kannattavuutta voi parantaa myös omalla tietoudellaan tilan kustannuksista. Tässä kirjanpidolla on tärkeä merkitys. Yrittäjät usein pitävät kirjanpitoa pakollisena pahana, joka tehdään vai verottajalle. Kun kirjanpitoa ei tehdä itselle, ei kirjanpitoon myöskään kiinnitetä huomiota. Tarkemmalla kirjapidolla pystyisi hyvin näkemään mihin rahaa kuluu eniten ja erottamaan tuotannolle tärkeät kustannukset. Tarkempi kirjanpito auttaa myös laskelmien tekemisessä ja niiden luotettavuudessa.

Kirjanpidossa selitteellä on myös merkitystä. Jos selitettä ei muuteta, vaan kaikkien menojen selite on kirjanpito-ohjelman automaattinen selite, on esimerkiksi kuivikkeiden erottelu vaikeaa muista kuluista. Jos selite muutetaan kuivikkeiksi, pystyy kuivikkeet erottamaan muista menoista, vaikka ne olisi laitettu niin sanotusti väärälle tilille. Hevostaloudessa harvemmin kiinnitetään huomiota kirjanpitoon ja veroilmoituksiin ylipäätään. Otetaan aina halvin tekijä. Kirjanpitoon panostamalla enemmän rahallisesti saisi kirjanpitäjältä hyviä neuvoja, kuinka kehittää taloutta ja verosuunnitteluakin saisi ihan toisella tavalla. Kysymys kuuluukin, kuinka saataisiin yrittäjät ymmärtämään kirjanpidon tärkeysen sijaan, että ajateltaisiin sitä pakollisena pahana.

LÄHTEET

Accountor Finago oy julkaisuaika tuntematon. Muuttuvat kustannukset – mitä tarkoittaa muuttuvat kustannukset? Verkkajulkaisu. <https://procounor.fi/taloushallinnon-sanakirja/muuttuvat-kustannukset/>. Viitattu 15.05.2024.

Alma Media Oyj julkaisuaika tuntematon. Maksuvalmius. Verkkajulkaisu. <https://www.almatalent.fi/tunnuslukuopas/maksuvalmius/>. Viitattu 14.03.2024.

Alma Media Oyj julkaisuaika tuntematon. Vakavaraisuus. Verkkajulkaisu. <https://www.almatalent.fi/tunnuslukuopas/vakavaraisuus/>. Viitattu 14.03.2024

Asukas, Varpu ja Sahlström, Jaana 2014. Hevostalouden tuotantokustannuslaskelmat – Esimerkkejä tuotantosuunnittain Pohjois-Savosta. Opinnäytetyö. Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma, agrologin tutkinto-ohjelma. Savonia-ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2014052810784>. Viitattu 19.05.2024.

Callisto Horses julkaisuaika tuntematon. Palveluhinnasto. <https://callistohorses.fi/palvelut/>. Viitattu 13.5.2024.

CapitalBox 2021. Yrityksen kannattavuus – mistä se koostuu? Verkkajulkaisu. <https://www.capitalbox.fi/blog/yrityksen-kannattavuus>. Viitattu 08.03.2024.

Enroth, Anssi julkaisuaika tuntematon. Mittaa liiketoimintasi tehokkuutta katetuottolaskennalla. Verkkajulkaisu. <https://valjas.fi/opi/blogi/mittaa-liiketoimintasi-tehokkuutta-katetuottolaskennalla/>. Viitattu 06.05.2024.

Equine Innovations julkaisuaika tuntematon. Heinätin heinäautomaatit. Verkkajulkaisu. <https://hevoskeksinnot.fi/c10304/hein%C3%A4tin-hein%C3%A4automaatit>. Viitattu 16.05.2024.

Hevoseni.fi 2012. Karsinan puhdistus. Verkkajulkaisu. <https://www.hevoseni.fi/karsinan-puhdistus>. Viitattu 16.05.2024.

Hippolis julkaisuaika tuntematon. Hevosalan yrittäjyys. Verkkajulkaisu. <https://www.hippolis.fi/kehittamishankkeet/hevoset-ja-yhteiskunta-hanke/hevoset-ja-kunta/hevostalous-suomessa/hevosalan-yrittajyys/>. Viitattu 17.05.2024.

Hippolis, Suomen Hippos ry, Suomen Ratsastajainliitto ry, Luke Hevostalous 2023. Hevostalous lukuina 2022. Verkkajulkaisu. <https://www.hippolis.fi/site/wp-content/uploads/Hevostalous-lukuina-2022-LOPULLINEN.pdf>

Hippos julkaisuaika tuntematon. Hevosala vaikuttaa. Verkkajulkaisu. https://www.hippos.fi/uploads/sites/1/2023/02/f21f6617-hevosalan_vaikuttavuusluvut_tavoitteet_paattajamateriaali.pdf. Viitattu 04.04.2024.

Knuuttila Marja 2015. Suomen maatalous ja maaseutuelinkeinot 2015. Verkkojulkaisu. https://ju-kuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/486005/luke-luobio25_2015.pdf?sequence=1&isAllowed=y Viitattu. 15.5.2024.

Koivuniemen Talli julkaisuaika tuntematon. Leirit. Verkkojulkaisu. <https://koivuniementalli.fi/ratsastusleirit/>. Viitattu 14.5.2024.

Koski Anri 2010. Hevostiloja vaivaa harrastelijamaisuus. Verkkojulkaisu. Päivitetty 09.04.2012. <https://yle.fi/a/3-5549293>. Viitattu 11.05.2024

Luonnonvarakeskus julkaisuaika tuntematon. Tunnuslukujen laskenta ja tulkinta. Verkkojulkaisu. https://maaseutuverkosto.fi/wp-content/uploads/2022/06/Taloustohtori_Tunnuslukujen-laskenta-ja-tulkinta-tv2020.pdf. Viitattu 08.03.2024.

Metsäkylän ratsastuskeskus 2024. Ratsastustunnit. Verkkojulkaisu. <https://metku.fi/uusi-etu-sivu/metsakylan-ratsastuskeskus-ratsastuskoulu/>. Viitattu 14.5.2024.

OP-Ryhmä julkaisuaika tuntematon. Seuraa ainakin näitä talouden tunnuslukuja. Verkkojulkaisu. <https://www.op.fi/yritykset/asiakkuus/yrittajan-talousvalmennus/taloudenhallinnan-abc/talouden-tunnusluvut>. Viitattu 14.03.2024.

Osaavayrittäjä 2021. Kannattavuus. Verkkojulkaisu. <https://www.osaavayrittaja.fi/kannattavuuslaskenta/kannattavuus>. Viitattu 15.03.2024.

Osaavayrittäjä 2024. Tuotot ja kustannukset. Verkkojulkaisu. <https://www.osaavayrittaja.fi/kannattavuuslaskenta/tuotot-ja-kustannukset>. Viitattu 15.03.2024.

Piili, Noora julkaisuaika tuntematon b. Hevostallin kannattavuus: Mistä kustannukset syntyvät? Osa 1. Verkkojulkaisu. <https://hevosinfo.fi/hevostallin-kannattavuus-mista-kustannukset-syntyvat-osa-1/>. Viitattu 15.05.2024.

Piili, Noora julkaisuaika tuntematon. Hevostallin kannattavuus. Mitä kannattavuus on ja mikä siihen vaikuttaa? Verkkojulkaisu. <https://hevosinfo.fi/hevostallin-kannattavuus-mita-kannattavuus-on-ja-mika-siihen-vaikuttaa/>. Viitattu 15.03.2024.

ProAgria 2022. Miksi Kannattaa laskea tuotantokustannuksia? Verkkojulkaisu. Päivitetty 10.03.2022. <https://www.proagria.fi/ajankohtaista/miksi-kannattaa-laskea-tuotantokustannuksia>. Viitattu 28.04.2024.

ProAgria julkaisuaika tuntematon. Miten saat hevosalan yrityksen kustannukset kuriin? Verkkojulkaisu. Saatavissa: <https://www.proagria.fi/sisalto/miten-saat-hevosalan-yrityksen-kustannukset-kuriin-375>. Viitattu 26.05.2021

Pussinen, Sirpa 2009. Katsaus hevosalan yritystoimintaan – raportti hevosityrittäjäyys 2009 -kyselystä. Tampere: Domus Print

Rantamäki-Lahtinen, Leena, Rikkinen, Pasi, Saastamoinen, Markku & Sipiläinen, Timo 2018. Hevosalan yritykset hakevat kannattavuutta ja kilpailukykyä erilaistamalla palvelujaan. Verkkojulkaisu.

<https://unlimited.hamk.fi/yrittajyys-ja-liiketoiminta/hevosalan-yritykset-hakevat-kannattavuutta-ja-kilpailukyky-erilaistamalla-palvelujaan/> Viitattu 08.03.2024.

Ravitalli Korvenheimo julkaisuaika tuntematon. Ravivalmennus. Verkkojulkaisu. <https://www.ravitali-korvenheimo.fi/valmennus>. Viitattu 25.05.2021.

Remes, Meri 2022. Hevosen pitäminen käy yhä kalliimmaksi talliyrittäjille – ratsastustuntien hinnat ja ravihevosen valmennusmaksut ovat nousussa. Verkkojulkaisu. <https://yle.fi/a/3-12595297>. Viitattu 16.05.2024.

Ruokavirasto 2023. Alkuperäisrotueläinten kasvattaminen – ympäristösopimuksen sopimusehdot 2024. <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/elaintuet/alkuperaisrotuelainten-kasvattamissopimus/sopimusehdot-alkuperaisrotuelainten-kasvattaminen/sopimusehdot-alkuperaisrotuelainten-kasvattaminen-2024/>. Viitattu 25.03.2024.

Ruokavirasto 2024. Alkuperäisrotueläinten kasvattajasopimus. Verkkojulkaisu. <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/elaintuet/alkuperaisrotuelainten-kasvattamissopimus/>. Viitattu 25.3.2024.

Ruokavirasto 2024. Maatalouden investointituet. Verkkojulkaisu. <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/investoinnit/maatalouden-investointituet/#1.-maatilan-kilpailukyvyyn-kehittamiseen-ja-tilojen-nykyaikaistamiseen-liittyvat-investoinnit>. Viitattu 04.04.2024.

Ruoveden Ratsutalli julkaisuaika tuntematon. Täyshoitopalvelu sisältää. Verkkojulkaisu. https://ruovedenratsutalli.fi/Taeyshoitopaikat/?gad_source=1. Viitattu 13.5.2024.

Rusten, Kaijaleena 2018. Suomalainen hevostalous työllistää yhtä monia kuin Lapin matkailu ja puolitoista kertaa peliteollisuuden verran. Verkkojulkaisu. Päivitetty 11.04.2018. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/hevoset/899beeaf-f194-5d69-821d-ced5614a4133>. Viitattu 25.05.2021.

Sappeen Ratsutila Oy julkaisuaika tuntematon. Ratsutus ja tallipaikat. Verkkojulkaisu. <https://www.sappeenratsutila.fi/sappeen-ratsutila-oy/ratsutus-ja-tallipaikat>. Viitattu 13.5.2024.

Suomen kasvurahoitus Oy 2022. Kannattavuus – näin parannat yrityksen kannattavuutta. Verkkojulkaisu. Päivitetty 12.05.2022. <https://www.kasvurahoitus.fi/tiedotteet/kannattavuus/>. Viitattu 28.4.2024.

Suomen Ratsastajainliitto julkaisuaika tuntematon. Verkkojulkaisu. <https://www.ratsastus.fi/lajit/muut-lajit/monte/> Viitattu 16.5.2024.

Suomen Ratsastajainliitto ry. julkaisuaika tuntematon. Ratsastuksen tunnuslukuja. Verkkojulkaisu. <https://www.ratsastus.fi/srl/ratsastuksen-tunnuslukuja/>. Viitattu 25.05.2021.

Suomen Vaellustallien liitto ry julkaisuaika tuntematon. Paljon tilaa elämyksille. Verkkojulkaisu. <https://www.vaellustallit.fi/suomenvaellustallienliittory/vaellusratsastus-lajina/>. Viitattu 13.5.2024.

Suomi.fi-verkkotoimitus julkaisuaika tuntematon. Kannattavuuden varmistaminen. Verkkojulkaisu. <https://www.suomi.fi/yritykselle/muutokset-ja-kriisitilanteet/taloudelliset-vaikeudet/opas/talousvaikeuksien-ennaltaehkaisy/kannattavuuden-varmistaminen>. Viitattu 14.03.2024.

Thuneberg, Terhi 2017. Hevoskasvatus sinnittelee maatalouden muutoksessa. Verkkojulkaisu. Päivitetty 26.10.2017. <https://unlimited.hamk.fi/biotalous-ja-luonnonvara-ala/hevoskasvatus-maatalous/> Viitattu 7.5.2024

Vermo Ravirata Oy julkaisuaika tuntematon. Ravi- ja pelisanasto aloittelijalle. Verkkojulkaisu. <https://www.vermo.fi/raviurheilu-vermossa/lajiesittely/ravitermit-tutuksi>. Viitattu 26.05.2021.

Vilja-alan yhteistyöryhmä julkaisuaika tuntematon. Tuotantokustannuslaskenta. Verkkojulkaisu. <https://vyr.fi/viljelytietoa/tuotantokustannuslaskuri/>. Viitattu 08.05.2024.

Visma Group julkaisuaika tuntematon. Vakavaraisuus – Mitä tarkoittaa vakavaraisuus? Verkkojulkaisu. <https://www.visma.fi/epasseli/kirjanpidon-sanakirja/v/vakavaraisuus/>. Viitattu 14.03.2024.

WikliGroup julkaisuaika tuntematon. Talouden ABC. Verkkojulkaisu. <https://wiklisoft.fi/wp-content/uploads/2022/03/Talouden-ABC.pdf>. Viitattu 08.05.2024.

LIITE 1: LÄHTÖTIETOJEN KERÄYSLOMAKE

**Hyvä yhteistyökumppani**

Olin aiemmin teihin yhteydessä puhelimitse opinnäytetyöstäni, koskien hevostalouden tuotantokustannuslaskemia. Tässä kirjeessä kerron hieman opinnäytetyöstäni ja tilavierailusta.

Opiskelen Savonia-ammattikorkeakoulussa agroligin tutkintoa. Opinnäytetyönäni teen selvitystä hevostalouden kehittämisestä talouslaskelmien avulla. Lopputuotteena syntyy materiaalia opetuskäyttöön, joka on myös muiden saatavilla. Toivonkin, että opinnäytetyöni auttaisi kehittämään suomalaista hevostaloutta ja, että siitä olisi apua myös teidän tilallanne. Toimeksiantajana opinnäytetyössäni toimii Savonia-ammattikorkeakoulu.

Kiitos yhteistyöstänne ja kiinnostuksesta kehittää Suomen hevostaloutta kannattavammaksi. Teiltä saatu ajantasainen tieto auttaa mahdollistamaan tämän. Koko opinnäytetyöprosessin ajan yritykset pidetään nimettöminä ja tuloksia muokataan tunnistamattomiksi, mutta todenmukaisiksi. Minulla on myös vaitiolovelvollisuus.

Tiedot kerätään lomakkeelle, joka löytyy tämän kirjeen alta. Lomake täytetään yhdessä tilavierailun aikana, mutta auttaa, jos materiaalit on etsitty jo valmiiksi. Tilavierailulla on tarkoitus tutustua tilan nykyiseen toimintaan ja kehittämismahdollisuuksiin. Tilavierailun ajankohta sovitaan yhdessä mahdollisimman pian.

Tietojen pohjalta tilalle tehdään taloussuunnitelma, jossa on laskelmien avulla tehty kehittämisidea. Taloussuunnitelma jää opinnäytetyön valmistuttua teidän käyttöönne ja sitä voitte käyttää tulevaisuudessa apuna yrityksenne kehittämisessä. Laskelmaan tehdään myös muistiinpanoja, joiden avulla on helpompi ymmärtää sitä. Tarvittaessa laskelma käydään myös yhdessä läpi.

Jos on kysyttävää, vastaan mielelläni kysymyksiinne.

Ystävällisin terveisin
Niina Juutilainen
Savonia-ammattikorkeakoulu


YRITYKSEN PERUSTIEDOT

Yrityksen nimi: _____

Osoite: _____

Paikkakunta: _____

Puhelinnumero: _____

Sähköpostiosoite: _____

Yrityksen tuotantosuunta: _____

Yrityksen tarjoamat palvelut:

(rastita oikeat)

 Ratsastustunti

 Valmennustunti

 Täysihoitopalvelu

 Ravihevosen valmennus

 Ratsu/ravivarsan opetus

Palveluiden hinta (verottomat hinnat):

_____ €/h

_____ €/h

_____ €/kk

_____ €/kk

_____ €/kk

Hevosten käyttötarkoitus:

(rastita oikeat)

 Tuntihevosa

 Täyshoitohevosa

 Valmennettavia ravihevosa

 Varsoja

 Siitostammoja

Hevosten määrä:

_____ kpl

_____ kpl

_____ kpl

_____ kpl

_____ kpl

_____ kpl

_____ kpl

Yrityksessä työskentelevien henkilöiden määrä:

Kokoaikaista työntekijää _____ henkilöä _____ tuntia/vko _____ €/h (ilman työnantajankuluja)

Osa-aikaista työntekijää _____ henkilöä _____ tuntia/vko _____ €/h (ilman työnantajankuluja)

Muita? _____ henkilöä _____ tuntia/vko _____ €/h (ilman työnantajankuluja)

Muutokset työntekijä määrässä kausittain: _____ henkilöä _____ tuntia/vko _____ €/h (ilman työnantajankuluja)



Työtehtävät ja niihin kuluva aika:

	Työtehtävät	Käytetty aika tunneissa
Aamutalli		
Päivätalli		
Iltatalli		
Yö		

Pellot:

Yhteensä _____ ha
Laidunmaa _____ ha

Vuokrattua _____ ha
Metsä _____ ha

Hankittavissa oleva _____ ha
Joutomaa _____ ha

Paljonko tuotetaan vuodessa:

Kuivaheinä: _____ kg/vuosi _____ kg ka/vuosi

Säilöheinä: _____ kg/vuosi _____ kg ka/vuosi

Esikuivattu säilöheinä: _____ kg/vuosi _____ kg ka/vuosi

Laidun: _____ kg/vuosi _____ kg ka/vuosi

Kaura: _____ kg/vuosi _____ kg ka/vuosi

Muu, mikä? _____ kg/vuosi _____ kg ka/vuosi

Muu, mikä? _____ kg/vuosi _____ kg ka/vuosi

Arvio rehun kulutuksesta _____ kg/vuosi kg ka/vuosi

Paljonko rehua kulutettu _____ kg/vuosi kg ka/vuosi



Rehun tuotannon tuotantopanosten käyttö

Tuotantopano	Määrä kg/vuosi	kg ka/vuosi	Hinta €

Ostorehut:

Rehu	Määrä kg/vuosi	kg ka/vuosi	Hinta €



Hevosten ruokinta

Tuntihevonen	kg/pv	Täyshoitohevonen	kg/pv	Valmennettava ravihevonen	kg/pv
Kuivaheinä		Kuivaheinä		Kuivaheinä	
Esikuivattu säilörehu		Esikuivattu säilörehu		Esikuivattu säilörehu	
Säilörehu		Säilörehu		Säilörehu	
Muut		Muut		Muut	
Kaura		Kaura		Kaura	
Kivennäinen		Kivennäinen		Kivennäinen	
Täysrehu		Täysrehu		Täysrehu	
Nimi:		Nimi:		Nimi:	

Siitostamma	kg/pv	Varsa	kg/pv	Muu, mikä?	kg/pv
Kuivaheinä		Kuivaheinä		Kuivaheinä	
Esikuivattu säilörehu		Esikuivattu säilörehu		Esikuivattu säilörehu	
Säilörehu		Säilörehu		Säilörehu	
Muu, mikä		Muu, mikä		Muu, mikä	
Kaura		Kaura		Kaura	
Kivennäinen		Kivennäinen		Kivennäinen	
Täysrehu		Täysrehu		Täysrehu	
Nimi:		Nimi:		Nimi:	



Tärkeimmät rakennukset:

Rakennus	Ikä	Hevospaikkojen määrä/ pinta-ala	Investointien hinta arvio viimeisen 10 vuoden aikana
Talli			
Pihatto			
Maneesi			
Kenttä			
Tarhat			
Harjoitusrata/reitit			

Tärkeimmät koneet:

Kone	Ikä	Tekniset tiedot (teho/työleveys)	Investointien hinta arvio viimeisen 5 vuoden aikana

Salaojat viimeisen 5 vuoden aikana

Ikä	ha ala	Hinta



Tilan historia (milloin nykyinen toiminta on aloitettu, kauanko ollut nykyisellä yrittäjällä?)

Miten tilaa on kehitetty viimeisen 10 vuoden aikana?

Miten aiotaan kehittää seuraavan viiden vuoden aikana?

Yrittäjän arvio yrityksen kannattavuudesta?

Muuta huomioitavaa?

Tilavierailut olisi tarkoitus tehdä 22.–27.10.2022 Ilmoitathan teille sopivia tilavierailu aikoja puhelimitse, niin katsotaan niistä sopivat.

Ystävällisin terveisin

Niina Juutilainen
Savonia-ammattikorkeakoulu